

10. STUDIJA

PREDLOŽENI LIJEKOVI—DRUŠTVENI I FINANCIJSKI

Zabrana i pravo glasa Žena—Besplatno Srebro i Zaštitni Porez—„Komunizam“—„I sve im bijaše zajedničko“—„Anarhizam“—„Socijalizam“ ili „Kolektivizam“—Babitt o Društvenom Podizanju—Herbert Spencer o Socijalizmu—Primjeri dvaju Socijalističkih Zajednica—„Nacionalizam“—Opće Mehaničko Obrazovanje kao Rješenje—Rješenje „Jedinstvenog Poreza“—Odgovor Henrya Georga Papi Leu XIII o Radnoj Snazi—Dr. Lyman Abott o Situaciji—Prijedlozi M. E. Bishopa—Daljnje Nade i Strahovi—Jedina Nada—„Ta blažena nada“—Ispravan Stav za Božji Narod Koji Vidi Sve To—U Svijetu ali ne i dio Njega.

„Zar u Gileadu nema balzama? Nema li ondje lije nika? Ta zašto ne dolazi ozdravljenje k eri naroda mojega?... Lije ili smo Babilon, al' se ne izlije i. Pustimo ga, vratimo se svaki u svoj kraj! Jer do neba dopire njegova osuda i diže se pod oblake.“ Jer. 8:22; 51:7-9

BILA SU zagovarana RAZLIČITA rješenja kao „lijeke za sve“ za olakšanje uzdišućeg stvorenja u njegovom sadašnjem, doduše ozbiljnom, stanju; i svi koji suosjećaju sa patećim političkim tijelom moraju također suosjećati sa nastojanjima njegovih različitih liječnika, koji su, budući su dijagnosticirali slučaj, posve zabrinuti da pacijent treba probati njihove recepte. Nastojanje da se pronade lijek i da ga se primjeni je zasigurno pohvalno, i ima cijenjenje sveg dobrog naroda. Međutim, trijezna prosudba, prosvjetljena Božjom Riječi, govori nam da nijedno od predloženih rješenja neće izliječiti bolest. Biti će potrebna prisutnost i službe Velikog Liječnika s njegovim rješenjima—lijekovi, ulošci, zavoji,

luđačke košulje i lancete; i ništa manje od njihove učinkovite i trajne uporabe neće utjecati na liječenje bolesti ljudske izopačenosti i sebičnosti. Ali mi ćemo kratko razmotriti recepte drugih liječnika, da možemo zapaziti kako su neki od njih slični mudrosti Božjoj no ipak kako su jako daleko od toga—ne zbog polemike, nego da svi mogu još jasnije vidjeti jedan i jedini pravac od kojeg se može očekivati pomoć.

Zabrana i Pravo Glasa Žena kao Lijekovi

Ova dva lijeka su obično složena zajedno, budući je bilo priznato da zabrana nikada ne može narediti podršku većine ukoliko žene nemaju pravo glasa—a i tada dvojbena. Zastupnici ovog lijeka pokazuju statistiku da dokažu kako je mnogo nevolje i siromaštva u Kršćanskom svijetu zbog prometa alkohola, i oni misle da ako se to ukine da će mir i obilje biti pravilo a ne izuzetak.

Mi iskreno suosjećamo sa dosta toga što se tvrdi po tom pitanju: pijanstvo je zasigurno jedan od najškodljivijih plodova civilizacije; isto tako brzo se širi, na polucivilizirane i barbare. Mi bi smo se radovali vidjeti to ukinuto sada i zauvijek. Mi smo spremni potvrditi, također, da bi njegovo ukidanje riješilo puno siromaštva današnjice, i da su s njime stotine milijuna bogatstva godišnje daleko gore od izgubljenog. Međutim to nije lijek za izlječenje od zala koja proizlaze iz sadašnjih, sebičnih društvenih uvjeta, i da se suoči i parira mljevećem pritisku „Zakona Ponude i Potražnje,“ koji će napredovati neuomljivije no ikad, istiskujući životnu krv iz masa.

Tko, zaista, trati milijune novca potrošenog godišnje na alkoholna pića?—veoma siromašni? Ne, nipošto; bogati! Bogati posebno, i kao drugo srednja klasa. Ako bi promet pića bio ukinut

sutra, daleko od toga da bi to olakšalo financijski pritisak, na vrlo siromašne, imalo bi to obrnuti učinak. Tisuće farmera koji sada podižu milijune bušela ječma i raži i grožđa i hmelja korištenih u proizvodnji pića trebali bi kultivirati druge usjeve, i tako bi zauzvrat potisnuli tvorničke cijene farmi općenito. Ogromna vojska od desetaka tisuća alkoholičara, bačvara, staklara, transportnih radnika, čuvara salona i barmena, sada zaposlenih u tom prometu i kroz njega, bili bi prisiljeni naći drugo zaposlenje i tako bi dodatno potisnuli tržište rada, a time i ljestvicu dnevne nadnice. Milijuni na milijune kapitala koji je sada uložen u taj promet ušao bi u drugi pravac i prisilio poslovno nadmetanje.

Sve nas to ne bi trebalo odvratiti od želje za uklanjanjem prokletstva, ako bi bilo moguće zadobiti većinu da pristane na to. Međutim *ve ina* nikada neće biti pronađena (osim na izuzetnim mjestima). Većina je sastavljena od robova te želje i onih koji su zainteresirani za nju financijski, izravno ili neizravno. Zabrana neće biti uspostavljena sve dok ne bude uspostavljeno Božje Kraljevstvo. Mi ovdje samo ukazujemo na to da uklanjanje tog prokletstva, čak i ako bi to bilo moguće, ne bi izliječilo sadašnju društveno—financijsku bolest.

Lijekovi Besplatnog Srebra i Zaštitnog Poreza

Mi spremno priznajemo da je demonetizacija srebra od Kršćanskog svijeta bio majstorski udarac sebične politike od strane pozajmljivača novca da smanje opseg standardnog novca i tako povećaju vrijednost svojih zajmova; dopustiti održavanje visokih kamatnih stopa na takve dugove zbog ograničenja zakonskog novca, dok sve druge poslovne investicije, isto tako kao i radna snaga, trpe obaranje cijena kao rezultat povećanja ponude i nadmetanja. Mnogi bankari i pozajmljivači novca su

„pošteni“ ljudi prema pravnom standardu poštenja; ali, ajme! standard nekih je prenizak. On kaže, mi bankari i pozajmljivači novca gledajmo na svoje interese, a neka farmeri, manje pametni gledaju na sebe. Prevarimo siromašnije i manje pametne nazivajući zlato „poštenim novcem“ i srebro „nepoštenim novcem.“ Mnogi od siromašnih žele biti poštteni, i tako mogu biti zaplašeni i nagovoreni da podržavaju naše planove, što će, međutim, ići teže sa „žeteocima.“ Pod utjecajem našeg govora o „poštenom novcu,“ i našeg prestiža kao časnih ljudi, našeg položaja kao financijera i bogatih ljudi, oni će zaključiti da bilo koje gledište suprotno našem mora biti pogrešno; oni će zaboraviti da je srebrni novac bio standard svijeta od najranije povijesti, i da je zlato, poput dragog kamenja, prije bilo roba, dok nije bilo dodano srebru da zadovolji rastući zahtjev za novcem dovoljnim za vršenje svjetskog biznisa. Kako kamatna stopa pada u našim novčanim centrima; koliko bi niža kamatna stopa bila ako bi sve srebro imalo vrijednost kovanice i novca bi stoga bilo u obilju! Naš sljedeći korak mora biti povući sav papirnati novac i tako poduprijeti kamatnu stopu.

Pod zakonom ponude i potražnje svaki je dužnik zainteresiran imati obilje novca—srebro, zlato i papir; pod istim zakonom svaki je bankar i pozajmljivač novca zainteresiran za ukidanje papirnato novca i diskreditaciju srebra; jer manje novca ima vrijednost otkazivanja duga, više toga manje je traženo. Prema tome, dok rad i trgovinske vrijednosti opadaju, novac je tražen i kamata gotovo drži svoje.

Kao što je već pokazano, pokazatelji proročanstva čini se da su da srebru neće biti vraćene jednake povlastice koje ima zlato kao standardni novac u civiliziranom svijetu. Međutim očito je da, čak ako bi bilo potpuno vraćeno, njegovo bi

olakšanje bilo samo privremeno: to bi uklonilo osebjuni poticaj koji je sada dan proizvođačima u Japanu, Indiji, Kini i Meksiku; to bi oslobodilo poljodjelstvo u Kršćanskom svijetu, i tako uklonilo dio sadašnjeg pritiska pod kojim svatko radi da „spoji kraj s krajem“; i tako može odgoditi slom za neko vrijeme. Ali očito je da Bog ne želi tako odgoditi „zli dan“; i tako će ljudska sebičnost, slijepa za sav razum, vladati i mnogo brže uništiti; kao što je pisano „propast će mudrost njihovih mudraca“; i „ni srebro njihovo ni njihovo zlato neće ih moći izbaviti u dan GOSPODINOVA gnjeva.“ (Sef. 1:18; Ezek. 7:19; Iza. 14:4-7 bilješka; 29:14)

Zaštita, mudro baždarena da se izbjegne stvaranje monopola i da se razvije sve prirodne resurse zemlje, nesumnjivo je od neke prednosti u sprečavanju brzog izjednačavanja rada širom svijeta. Međutim, u najboljem slučaju nagnuto izravnavanje plaća će ići k nižoj razini, umjesto sa jakim potresom preko provalije. Prije ili kasnije, pod konkurentskim sistemom koji sada sve kontrolira, roba isto tako kao i plaće biti će prisiljeni na gotovo opću razinu širom svijeta.

Prema tome, niti „Besplatno Srebro“ niti Zaštitni Porez, ne mogu tvrditi da su *lijekovi* za sadašnja i nadolazeća zla, nego samo olakšanja.

Komunizam kao Lijek

Komunizam se zalaže za društveni sistem u kojemu će biti sve zajedničko; u kojemu će sva imovina biti u zajedničkom vlasništvu i djelovati u općem interesu, i sva dobra od sveg rada biti posvećena općoj dobrobiti—„onome tko je u potrebi.“ Tendencija Komunizma bila je ilustrirana u Francuskoj Komuni. Njegova definicija od Vel. Josepha Cooka, je— „*Komunizam*

znači ukidanje nasljedstva, ukidanje obitelji, ukidanje nacionalnosti, ukidanje religije, ukidanje vlasništva.“

Mi možemo pohvaliti neka obilježja Komunizma (vidi Socijalizam), ali u cjelini je prilično nepraktičan. Takvo bi uređenje vjerojatno učinilo jako dobro za nebo, gdje su svi savršeni, čisti i dobri, i gdje vlada ljubav; ali trenutak razmišljanja bi dokazao bilo kojem čovjeku prosudbe i iskustva da je u sadašnjem stanju ljudskih srca takva zamisao skroz nepraktična. Tendencija bi bila učiniti neradnike od svijuu. Uskoro bi smo imali nadmetanje tko može učiniti najmanje i najgori rad; i društvo bi uskoro nestalo u barbarstvu i nemoralu, težeći k brzom nestanku rase.

Međutim neki maštaju da Biblija naučava o Komunizmu i da to shodno tome mora biti pravi lijek—Božji lijek. Za mnoge je to najjači argument u njegovu korist. Pretpostavka da su ga uspostavili naš Gospodin i Apostoli, i da bi trebao nastaviti biti pravilo i praksa Kršćanima od tada, je vrlo raširena. Mi stoga dolje navodimo članak o toj fazi predmeta iz našeg časopisa:

„I sve im bijaše zajedni ko“

„Svi koji prigriše vjeru bijahu združeni i sve im bijaše zajedničko. Sva bi imanja i dobra prodali porazdijelili svima kako bi tko trebao. Svaki bi dan jednodušno i postojano hrlili u Hram, u kućama bi lomili kruh te u radosti i prostodušnosti srca zajednički uzimali hranu hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda.“ (Djela 2:44-47)

Takav je bio spontani osjećaj rane Crkve: sebičnost je ustupila mjesto ljubavi i općem interesu. Blagoslovljeno iskustvo! I nema sumnje da sličan osjećaj, više ili manje jasno definiran, dolazi u srca svih koji su uistinu obraćeni. Kada smo prvi put shvatili Božju ljubav i spasenje, kada smo se potpuno predali Gospodinu i shvatili njegove darove nama, što se ne

odnosi samo na život koji je sada, nego također i onaj koji će doći—mi smo osjetili izobilje radosti, koja nalazi u svakom suputniku prema nebeskom Kanaanu brata ili sestru u koje smo se pouzdali kao povezane s Gospodinom i da imaju njegov duh; i bili smo skloni ophoditi se s njima svima kao što bi smo sa Gospodinom, i da dijelimo s njima naše sve, kao što bi smo dijelili s našim Otkupiteljem. I u mnogo slučajeva smo se sa grubim šokom probudili s obzirom na činjenicu da niti smo mi niti drugi savršeni u tijelu; i da bez obzira koliko mnogo Gospodarevog duha njegov narod sada imao, oni imaju „to blago u zemljanim posudama“ ljudske krhkosti i manjkavosti.

Zatim smo naučili, ne samo da ne bi trebalo uzimati u obzir slabosti tijela drugih ljudi, nego da treba stalno čuvati naše vlastite slabosti tijela. Mi smo utvrdili da dok su svi sudjelovali u Adamovom padu, svi nisu pali podjednako, ili u istim pojedinostima. Svi su izgubili Božji lik i duh ljubavi, i zadobili sličnost Sotoni i duh sebičnosti; i kao što ljubav ima različitosti djelovanja, tako ima i sebičnost. Shodno tome, sebičnost je radeći u jednom pojedincu stvorila želju za ugodom, lijenošću, nehajem; u drugome je proizvela energiju, rad za užitke ovog života, samozadovoljenje, itd.

Među onima koji su *aktivno* sebični, neki se samo zadovoljavaju skupljajući sreću, i imajući je rekli su, On je bogat; drugi zadovoljavaju svoju sebičnost tražeći čast od ljudi; drugi u odjeći, drugi u putovanju, drugi u razvratu i najnižim i osrednjim oblicima sebičnosti.

Sve i jedan u kojemu je začet novi život u Kristu, sa svojim novim duhom ljubavi, nalazi da počinje sukob, borbe iznutra i izvana; jer novi duh ratuje sa bilo kojim oblikom sebičnosti ili izopačenosti koji je nekoć imao kontrolu nad nama. „Novi um Kristov,“ čija su načela pravda i ljubav, brani se; i podsjeća *volju* da je pristala na tu promjenu i zavjetovala se za nju. Želje tijela (sebične želje, koja god njihova sklonost), potpomognute

izvanjskim utjecajem, raspravljaju i diskutiraju pitanje, bodreći da se ne moraju poduzeti toliko radikalne mjere—da bi takav pravac postupanja bio bezuman, lud, i nemoguć. Tijelo inzistira da stari pravac postupanja ne može biti promijenjen, ali će se složiti za lagane izmjene, i da se ne čini ništa ekstremno kao prije.

Čini se da se velika većina Božjeg naroda slaže sa tim partnerstvom, što je zaista još uvijek vladavina sebičnosti. Ali drugi inzistiraju da će Kristov duh ili um imati kontrolu. Bitka koja slijedi je teška (Gal. 5:16,17); ali nova volja treba pobijediti, i ja sa svojom sebičnošću, ili iskvarenim željama, biti računata mrtvom. (Kol. 2:20; 3:3; Rim. 6:2-8)

Međutim da li to zauvijek okončava bitku? Ne—

„Nikada nemoj misliti da je dobivena pobjeda,
Niti u jednom trenutku s lakoćom sjesti;
Tvoj naporan zadatak neće biti završen
Sve dok ne dobiješ tvoju krunu.“

Ah, da, mi moramo svakodnevno obnavljati bitku, i moliti za božansku pomoć i primati je, da bi smo naš put mogli dovršiti s radošću. Ne samo da moramo pobijediti sebe, nego, kao i Apostol, mi moramo držati naša tijela u pokornosti. (1. Kor. 9:27) I ovo, naše iskustvo, da moramo stalno biti na oprezu što se tiče sebičnosti, i podržavati i promicati u sebi duh ljubavi, iskustvo je svih koji su slično „obukli Krista“ i uzeli da je njegova volja njihova. Od tud prikladnost Apostolove primjedbe, „tako mi odsada nikoga[u Kristu] ne poznajemo po tijelu.“ Mi poznajemo one u Kristu po njihovom novom duhu, a ne po njihovom palom tijelu. I ako ih vidimo da ponekada padnu, ili uvijek do neke mjere, no ipak vidimo dokaze da se novi um bori da zagospodari, mi smo s pravom skloni suosjećati s njima a ne ih okrivljavati zbog njihovih malih propusta; „pazeći na sebe da i ti ne budeš iskušani [od naše stare sebične prirode u kršenju nekih od zahtjeva savršenog zakon ljubavi].“

Pod „sadašnjom nevoljom,“ prema tome, dok svatko ima sve što može učiniti da drži svoje tijelo u pokornosti i duh ljubavi u kontroli, zdrava prosudba, isto tako kao i iskustvo i Biblija, govore nam da bi nam bilo najbolje ne komplicirati stvari pokušavajući komunističke zamisli; nego da si svatko za sebe poravna svoje staze, da se ono što je

hromo u našem palom tijelu ne iščaši u potpunosti, nego da se iscijeli.

(1) *Zdrav sud kaže* da ako sveti sa božanskom pomoći imaju stalnu borbu da drže sebičnost pokornu ljubavi, promiskuitetna kolonija ili zajednica svakako ne bi uspjela u vladanju sa sobom sa zakonom koji je potpuno stran duhu većine svojih članova. I bilo bi nemoguće uspostaviti komunizam od samo svetaca, zato što mi ne možemo čitati srca—jedino „Gospodin poznaje one koji su njegovi.“ I ako bi dobili takvu zajednicu od svetih zajedno, i ako bi napredovala sa svim stvarima zajedno, sve bi vrste zlih osoba tražile da dobiju njihovu imovinu ili da ju dijele; i ako bi bili uspješno isključeni oni bi govorili sve vrste zla protiv njih; i tako, ako bi se uopće držali zajedno, pothvat ne bi bio pravi uspjeh.

Neki sveti, isto tako kao i mnogi iz svijeta, su toliko pali u sebičnu ravnodušnost da im ništa doli potreba neće pomoći da ne „budu lijeni u poslu, nego da budu gorljivi u duhu, služeći Gospodinu.“ I mnogi drugi su toliko sebično ambiciozni da trebaju udarce neuspjeha i nedaća da ih smekšaju i omogućće im da suosjećaju s drugima, ili čak da ih primoraju da postupaju pravedno s drugima. Za obje te klase „zajednica“ bi samo služila za sprečavanje učenja ispravnih i potrebnih lekcija.

Takve zajednice, ako bi bile prepuštene vlasti većine, potonule bi na razinu većine; jer napredna, aktivna manjina, utvrdivši da se ništa ne može dobiti sa snagom i štedljivošću nad bezbrižnošću i lijenošću, bi također postala bezbrižna i ravnodušna. Ako bi bili vođeni od organizatora jake volje, poput Životnih Korporacija i Menadžera, na patrijarhalnom načelu, rezultat bi financijski bio mnogo povoljniji; ali mase, lišene osobne odgovornosti, bi bile degenerirane na puka oruđa i robove Korporacija.

Zdravi sud može vidjeti da ako bi Milenijsko Kraljevstvo bilo uspostavljeno na zemlji, sa božanskim vladarima tada

obećanima, potpomognuto sa nepogrešivom mudrošću i punom snagom da ju koristi, pridodajući „osudu pravilu i pravednost visku,“ i vladajući ne uz pristanak većine, nego pravednim sudom, kao „sa željeznom palicom“—tada bi komunizam mogao uspjeti; vjerojatno bi to bilo najbolje stanje, i ako bi to bila metoda izabrana od Kralja kraljeva. Ali za to mi čekamo; i ne imajući moć ili mudrost za koristiti takvu teokratsku moć, duh zdrave pameti jednostavno čeka Gospodinovo vrijeme, moleći u međuvremenu, „Neka dođe kraljevstvo tvoje. Neka bude volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji.“ I nakon što će Kristovo Kraljevstvo dovesti natrag k Bogu i pravednosti sve voljne, i uništiti sve buntovne, i tada, s Ljubavlju vladati zemljom kao i nebom, mi možemo pretpostaviti da će ljudi imati zajednički udio u zemaljskim milostima, kao i anđeli u nebeskim bogatstvima.

(2) *Iskustvo* dokazuje neuspjeh komunističkih metoda u sadašnje vrijeme. Postojalo je nekoliko takvih zajednica; i rezultat je uvijek bio neuspjeh. Oneida zajednica u New Yorku je jedna čiji je neuspjeh odavna prepoznat. Druga, Društvo Harmony iz Pensilvanije, uskoro je razočaralo svoje utemeljitelje, jer prevladalo je toliko mnogo neslaganja da se podijelilo. Podružnica poznata kao Economities smještena blizu Pittsburgha, Pa. Cvjetala je neko vrijeme, nakon podešavanja, ali sada je prilično posušena; i posjed njenog vlasništva sada je osporen u Društvu i na zakonskim sudovima.

Sada započinja druga komunistička društva, koja će biti daleko manje uspješna od tih zato što su vremena drugačija; neovisnost je veća, cijenjenje i poštovanje su manji, većina će vladati, i bez nadljudskih vođa sigurno će propasti. Mudri svjetski vođe brinu se za sebe, dok su mudri Kršćani zaokupljeni na drugim kanalima—slušajući Gospodinovu zapovijed, „Idite i propovijedajte Evanđelje.“

(3) *Biblija* ne naučava Komunizam, ali naučava ljubazan, obziran Individualizam, izuzev u smislu obiteljskog komunizma—svaka obitelj djeluje kao cjelina, kojoj je otac glava i žena jedno s njim, njegov sunasljednik milosti života, njegov partner u svakoj radosti i koristi isto tako kao i u svakoj nedaći i tuzi.

Istina je, Bog je dopustio komunističko uređenje u primitivnoj Crkvi, na što je bilo ukazano na početku ovog članka; međutim to je bilo iz razloga da nam pokaže nemudrost metode; i da neki, koji razmišljaju o toj zamisli sada, zaključe da apostoli nisu zapovjedili niti organizirali zajednice, *zato što* im je nedostajalo mudrosti da osmisle i provedu takve metode; jer niti jednu riječ se ne može citirati da je od našeg Gospodina ili apostola i da zagovara komunistička načela; nego se mnogo toga se može citirati za suprotno.

Istina je, Apostol Petar (i vjerojatno drugi apostoli) znao je za, i surađivao u tom prvom komunističkom uređenju, iako nije naučavao to uređenje. Također je bilo zaključeno, da je smrt Ananije i Safire bilo pokazatelj da je davanje svih dobara vjernika bilo obavezno; ali nije tako: njihov je grijeh bilo laganje, kao što je Petar objavio razmatrajući slučaj. Dok su posjedovali zemlju nije bilo šteta zadržati je ako su je dobili pošteno; i čak nakon što su je prodali nije bila učinjena nikakva šteta: pogreška je bila u pogrešnom predstavljanju sume novca preokrećući da je to bilo sav novac, kada to nije bilo tako. Oni su pokušali prevariti druge dobivajući udio u cijelom svom dobitku bez da daju svoje sve.

Zapravo, Kršćanska Zajednica u Jeruzalemu bila je neuspjeh. „Počeše mrmljati“—„Zato što su u svagdanjem posluživanju zanemarene njihove udovice.“ Premda je pod Apostolskim nadzorom Crkva bila čista, oslobođena „kukolja,“ i svi su imali blago novog duha ili „uma Kristovog,“ ipak očigledno je da je to blago bilo jedino u deformiranim i iskrivljenim zemaljskim posudama koje se nisu mogle držati dobro zajedno.

Apostoli su uskoro uvidjeli da će upravljanje zajednicom uskoro uvelike ometati njihov pravi posao—propovijedanje evanđelja. Stoga su oni prepustili te stvari drugima. Apostol Pavao i drugi putovali su od grada do grada propovijedajući Krista i to raspetoga; ali, barem koliko znamo iz izvještaja, oni nikada nisu spomenuli komunizam i nikada nisu organizirali komune; no ipak Sv. Pavao objavljuje, „jer nisam propustio navjestiti vam sav naum Božji.“ To dokazuje da komunizam nije dio evanđelja, niti nauma Božjeg za ovo doba.

Naprotiv, Apostol Pavao je poticao i poučavao Crkvu da radi stvari koje bi bilo gotovo nemoguće raditi kao članovi komunističkog društva—da se svaki „brine za svoje ukućane“; da „prvoga dana u tjednu svaki od njih kod sebe pohrani koliko mu je Bog dao da uspije“ za Gospodinovu službu; da sluge trebaju slušati svoje gospodare, vršeći službu s dvostrukom dobrom voljom ako je gospodar također bio brat u Kristu; i kako se gospodari trebaju ophoditi prema svojim slugama, kao oni koji moraju polagati račun za sebe velikom Gospodar, Kristu. (1. Tim. 5:8; 6:1; 1. Kor. 16:2; Efež. 6:5-9)

Naš Gospodin Isus ne samo da nije uspostavio Komunu dok je živio, nego on nikada nije naučavao da bi takvo nešto trebalo biti uspostavljeno. Baš naprotiv, u svojim je usporedbama učio da svima nije bio dan isti broj mina ili talenata, nego da je svaki upravitelj i da treba *pojedina no* (ne kolektivno kao komuna) upravljati svojim vlastitim poslovima, i polagati svoj vlastiti račun. (Mat. 25:14-28; Luka 19:12-24. Vidi također Jakov 4:13,15.) Umirući, naš je Gospodin povjerio svoju majku brizi svog učenika Ivana, i izvještaj iz Ivana (19:27) je, „I od toga časa uze je učenik k sebi.“ Ivan je, prema tome, imao svoj dom, a tako i Marta, Marta i Lazar. Da je naš Gospodin uspostavio Komunu on bi bez sumnje povjerio svoju majku tamo a ne Ivanu.

Osim toga, formiranje Komune vjernika protivno je svrsi i metodama Evandeoskog Doba. Cilj ovog doba je *svjedo iti* Krista svijetu, i tako „uzeti narod za njegovo ime“; i iz tog je razloga svaki vjernik potaknut biti goruće i svjetleće svjetlo pred ljudima—svijetu općenito—a ne pred i svakim drugim samo. Stoga, dopustivši prvoj Kršćanskoj zajednici da uspostavi Komunu, kako bi se pokazao njen neuspjeh općenito, Gospodin ju je prekinuo, i raspršio vjernike posvuda, da propovijedaju evanđelje svakom stvorenju. Čitamo—„U onaj dan navali velik progon na Crkvu u Jeruzalemu. Svi se osim apostola *raspršiše po krajevima* judejskim i

samarijskim....Oni dakle što su se raspršili obilazili su navješćujući Riječ. (Djela 8:1,4; 11:19)

Još je uvijek djelo Božjeg naroda da svijetle kao svjetla *usred* svijeta, a ne da se zatvore u samostane i manastire ili kao komune. Obećanje o Raju neće se obistiniti pridruživanjem takvim zajednicama. Želja za pridružiti se takvim „savezima“ samo je dio općeg duha našeg vremena, na kojeg smo upozoreni. (Iza. 8:12) „A ja ću čekati na Gospodina i iščekivati ga.“ „Stoga budni budite i u svako doba molite da uzmognete umaći svemu tomu što se ima zbiti i stati pred Sina Čovječjega.“ (Luka 21:36)

Anarhija kao Lijek

Anarhisti žele slobodu do mjere bezakonja. Oni su očito došli do zaključka da se svaka metoda ljudske metode pokazala bezuspješnom, i oni predlažu uništenje svih kooperativnih ljudskih ograničenja. Anarhija je prema tome točna suprotnost Komunizmu, iako ih neki miješaju. Premda bi Komunizam uništio sav Individualizam i prisilio cijeli svijet da učini jednako, Anarhija bi uništila sve zakone i društvena ograničenja tako da bi svaki pojedinac mogao činiti što mu drago. Anarhizam je jedino destruktivan: onoliko koliko mi možemo utvrditi, on nema konstruktivna obilježja. Oni vjerojatno smatraju da imaju dovoljan zadatak da unište svijet, i da će bolje dopustiti budućnosti da se bori za sebe po pitanju rekonstrukcije.

Sljedeći izvadci iz knjižice od šesnaest stranica izdane od Londonskih Anarhista i distribuirane na njihovoj velikoj Svibanjskoj paradi, daje neku ideju njihovih divljih i očajnih namjera:

„Vjerovanje da negdje mora postojati autoritet, i podložnost autoritetu, korijen je svih naših nedaća. Kao lijek mi predlažemo borbu na život ili smrt protiv sveg autoriteta, kao utjelovljenog u Državi, ili doktrinarnog autoriteta, rezultata stoljeća neznanja i

praznovjerja, takvog kao što je religija, patriotizam, poslušnost zakonima, vjerovanje u korisnost vladavine, podložnost bogatima i onima u uredu—ukratko, borba protiv svih i svakog prevaranta osmišljenog da zaplijeni i zarobi radnike. Radnici nužno moraju uništiti autoritet: one koji imaju korist od njih sigurno neće. Patriotizam i religija su svetišta i bedemi lupeža; religija je najveće prokletstvo ljudske rase. Ipak postoje ljudi koji prostituiraju plemenitu riječ „rad“ kombinirajući je sa mučnim pojmom „crkve“ u „Radna Crkva.“ Netko bi jednako tako mogao govoriti i o „Radnoj Policiji.“

„Mi ne dijelimo gledišta onih koji vjeruju da Država može biti obraćena u dobrotvornu ustanovu. Promjena bi bila jednako komplicirana kao i pretvoriti vuka u janje. Niti mi vjerujemo u centralizaciju cjelokupne proizvodnje i potrošnje, prema cilju Socijalista. To ne bi bilo ništa novo nego sadašnja Država u novom obliku, s povećanim autoritetom, čudovišnost tiranije i ropstva.

„Ono što Anarhisti žele je jednaka sloboda za sve. Talenti i sklonosti svih ljudi međusobno se razlikuju. Svatko najbolje zna što može i što želi; zakoni i propisi samo ograničavaju, i prisilni rad nikada nije ugodan. U državi kakvu su zamislili Anarhisti, svatko će raditi ono što mu najbolje odgovara, i zadovoljit će svoje želje iz zajedničke riznice kako mu najbolje odgovara.“

Čini se da bi ovdje i najslabiji sud i najmanje iskustvo vidjeli u ovom prijedlogu ništa nego najstrašnju ludost. U tome nema lijeka niti predloženog niti očekivanog: to je samo škrugutanje zubi beznadnih i očajnih; ipak to je krajnost ka kojoj su mnoštva bila privučena silom prilika pokrenutih sebičnošću.

Socijalizam ili Kolektivizam kao Lijek

Socijalizam kao civilna vladavina predlaže osiguravanje obnove društva, povećanje bogatstva, i gotovo jednaku

distribuciju proizvoda rada kroz javno kolektivno vlasništvo zemlje i kapitala (bogatstvo umjesto stvarnih nekretnina), i upravljanje svom industrijom od strane javnosti kolektivno. Njegov moto je, „Svakome prema njegovim djelima.“

Razlikuje se od „Nacionalizma“ u tome što ne predlaže nagraditi sve pojedince podjednako. Razlikuje se od „Komunizma“ u tome što ne zastupa zajednicu dobara ili imanjanja. I tako, po našem sudu, izbjegava pogreške obojeg, i veoma je praktična teorija ako bi bila uvedena postupno od strane mudrih, skromnih, nesebičnih ljudi. To je načelo već postiglo puno na maloj skali na različitim mjestima. U mnogim gradovima u Sjedinjenim Državama opskrba vodom, poboljšanja ulica, škola i vatrogasnih i policijskih odjela su tako vođeni, na opću dobrobit. Ali Evropa je ispred nas po tim pitanjima; jer mnoge od njihovih željeznica i telegrafa su tako vođeni. U Francuskoj duhanski biznis sa svojim profitom pripada državi, ljudima. U Rusiji je država zaplijenila biznis alkoholnih pića i od tada ga se vodi na financijsku dobrobit javnosti, a tvrdi se i moralno također.

Sljedeće zanimljive statistike su iz

„Društveno Podizanje“

Od E. D. Babbitta, LL. D., sa College of Fine Forces, New Jersey:

„Šezdeset osam vlada posjeduje svoje telegrafске linije.

„Pedeset četiri vlade posjeduju svoje željeznice u cijelosti ili dijelom, dok jedino devetnaest, Sjedinjene Države, među njima ne.

„U Australiji pojedinac može voziti 1609 km (prva klasa) kroz zemlju za \$5.50, ili 7 km za 2 centa, i ljudi koji rade na željeznici su plaćeni više za osam sati rada nego u Sjedinjenim Državama za deset. Da li to osiromašuje zemlju? U Viktoriji, gdje prevladavaju

te stope, neto dobit za 1894 je bio dovoljan za platiti savezne poreze.

„U Mađarskoj, gdje država posjeduje ceste, pojedinac se može voziti 7 km za jedan cent, i otkako je vlada kupila ceste, plaće su se udvostručile.

„U Belgiji, cijene karte i vozarine su bile upola snižene a plaće udvostručene. Ali za sve to ceste plaćaju godišnji prihod vladi od \$4,000,000.

„U Njemačkoj će, ceste u vlasništvu države nositi osobu oko 6km za jedan cent, dok su plaće zaposlenika 120 posto više od onih kada su ih posjedovale korporacije. Je li se takav sistem pokazao pogubnim? Ne. Tijekom posljednjih deset godina neto dobit povećala se za 41 posto. Prošle godine (1894), ceste su platile Njemačkoj vladi neto dobit od \$25,000,000.

„Bilo je procijenjeno da bi to što bi vlada posjedovala željeznicu uštedjelo za ljude u Sjedinjenim Državama milijardu dolara u novcu i dalo bolje plaće svojim zaposlenicima, od kojih bi nesumnjivo trebala dva milijuna umjesto trenutnih 700,000.

„Berlin, Njemačka, nazvan je najčišćim, najbolje popločenim i najbolje vođenim gradom u svijetu. On posjeduje plinske radnje, električna svjetla, vodene radove, ulične željeznice, gradske telefone, i čak osiguranje od požara, i tako pravi profit svake godine od 5,000,000 maraka, ili \$1,250,000, za sve troškove. U tom se gradu građani mogu voziti oko 8km koliko god to često žele svakog dana u godini za \$4.50, dok bi dva putovanja dnevno povišenom željeznicom u New Yorku koštalo \$36.50.

"Mr. F. G. R. Gordon je dao u časopisu *The Twentieth Century* podatke s obzirom na rasvjetu u brojnim Američkim gradovima i utvrdio je da je prosječna cijena svake lučne lampe godišnje, kada je pod općinskom kontrolom, \$52.12 ½ dok je prosječna cijena plaćena privatnim strankama od različitih gradova \$105.13 po svjetlu svake godine, ili malo više nego dvaput nego kada to provode sami gradovi.

„Prosječna cijena telegrama u Sjedinjenim Državama 1891 bila je trideset i dva i pol centa. U Njemačkoj, gdje je vlada vlasnik telegrama, poruke od deset riječi su poslana u sve dijelove zemlje za

pet centi. Iz većih udaljenosti i viših cijena za rad, ovdje, bi smo vjerojatno trebali platiti od pet do dvadeset centi, prema udaljenosti. Izuzetna prednost toga kada svaka općina kontrolira svoj vlastiti plin, vodu, ugalj, i ulične željeznice, bila je pokazana u Birminghamu, Glasgow i drugim gradovima Velike Britanije.“

Vrlo dobro, mi odgovaramo, u onoj mjeri u kojoj to ide. Ali još uvijek nijedan čovjek zdrave pameti neće tvrditi da siromasi Evrope uživaju Milenijske blagoslove, čak sa svim tim Socijalističkim teorijama koje djeluju u njihovoj sredini. Nijedan dobro informirani čovjek neće pokušati reći da su radničke klase Evrope bilo gdje u paru sa radnicima općenito u Sjedinjenim Državama. To je još uvijek njihov Raj, i čak su i sada bili stvoreni zakoni koji ograničavaju tisuće koje još žele doći dijeliti taj Raj.

Međutim iako se mi radujemo svakom poboljšanju stanja siromašnih u Evropi, nemojmo zaboraviti da pokret nacionalizacije, izuzev u Velikoj Britaniji, ne rezultira od veće mudrosti od strane naroda, niti od dobronamjernosti ili nemara od strane Kapitalista, nego iz drugog uzroka koji ne djeluje u Sjedinjenim Državama—od samih vlada. One su preuzele vlasništvo nad svim tim kako bi se izbjeglo bankrot. Oni su pod ogromnim troškom jer podržavaju vojske, mornarice, utvrde, itd., i moraju imati izvor prihoda. Povoljne cijene putovanja su kako bi se ugodilo ljudima i također privuklo biznis; jer da cijene nisu tako niske mnogi koji zarađuju male plaće ne bi mogli voziti. U stvari, četvero klasni automobili u Njemačkoj su samo teretni automobili, bez sjedala bilo koje vrste.

S punim uvidom u takve činjenice nemojmo se zavaravati s pretpostavkom da bi takve mjere mogle riješiti Radnički Problem, ili čak olakšati stvari za više od šest godina, i to samo lagano.

Mi imamo razloga za vjerovati da će Socijalizam napraviti veliki napredak tijekom sljedećih nekoliko godina. Ali često to

neće mudro ili umjereno napredovati: uspjeh će opiti neke od njegovih zagovornika, i neuspjeh će druge učiniti očajnima, i kao rezultat nestrpljivost će voditi u nesreću. Kapitalizam i Monarhizam u Socijalizmu vide neprijatelja, i već mu se suprotstavljaju onoliko koliko se usude s obzirom na javno mnijenje. Nominalna je crkva, premda puna kukolja i svjetovnosti, još uvijek moćan faktor u slučaju; jer ona predstavlja i u velikoj mjeri kontrolira srednju klasu u čijim je rukama ravnoteža moći između gornjih i donjih klasa društva danas. Njima je Socijalizam do sada bio u znatnoj mjeri pogrešno predstavljen od svojih prijatelja, koji su do tada općenito bili nevjernici. Vladari, kapitalisti i svećenstvo, uz nekoliko izuzetaka, iskoristit će prve krajnosti Socijalizma kako bi ga napali i bacili ljagu na njega, i privremeno ga prigušili, ohrabrujući sami sebe sa argumentima koje će im sugerirati samo interes i strah.

Mi ne možemo da se ne radujemo vidjeti načela jednakosti pokrenutima, iako samo privremeno i djelomično. I svi čiji bi interesi bili pogođeni time trebali bi nastojati zauzeti šire gledište, i odreći se dijela svoje osobne prednosti za opće dobro.

Kao što je nagovješteno pokret će biti slomljen pod udruženom moći Crkve, Države i Kapitala i kasnije voditi do velike eksplozije anarhije, u kojoj će, kao što je naznačeno u Svetom Pismu, sve sadašnje institucije biti uništene—, „vrijeme nevolje kakvo nije bilo od postanka svijeta.“

Međutim čak i kad bi Socijalizam imao svoj vlastiti put u potpunosti, pokazalo bi se to samo privremenim olakšanjem, sve dotle dok je *sebi nost* vladajuće načelo u srcima većine čovječanstva. Postoje „rođeni spletkaroši“ koji bi brzo pronašli načine za pokupiti kremu javnih radova i naknada za sebe; paraziti na društvenoj strukturi umnožili bi se i cvjetali i

„obruča“ bi bilo posvuda. Sve dotle dok ljudi priznaju i obožavaju načelo, oni će mu se manje ili više suobličiti: stoga bi Socijalizam od početka mogao biti relativno čist, i njegovi predstavnici u službi vjerni sluge javnosti za javno dobro. Međutim neka Socijalizam postane popularan, i neka isti lukavi, sebični spletkaroši koji mu se sada suprotstavljaju uđu u nj i kontroliraju ga za svoje vlastite sebične ciljeve.

Komunisti i Nacionalisti shvaćaju da će sve dotle dok su razlike u nadoknadi dopuštene sebičnost izopačavati i iskrivljavati istinu i pravdu; i da bi se zadovoljili ponos i ambicija to će nadvladati svaku prepreku protiv siromaštva koju čovjek može podići. Da bi se nosili s tim poteškoćama oni idu u nepraktične krajnosti koje njihove tvrdnje predstavljaju—nepraktične zato što su ljudi grešnici, ne sveci; sebični, ne puni ljubavi.

Gledište Herberta Spencera o Socijalizmu

Gosp. Herbert Spencer, poznati Engleski filozof i ekonomist, zapazivši izjavu da Talijanski Socijalista Ferri podržava njegove teorije, je napisao: „Tvrđnja da bilo koje od mojih gledišta pogoduje Socijalizmu veoma me iritira. Ja vjerujem da je dolazak Socijalizma najveća katastrofa koju je svijet ikada vidio.“

Premda se veliki mislioci slažu da konkurencija ili „individualizam“ ima svoja zla koja zahtijevaju drastične lijekove, oni osuđuju porobljavanje pojedinca u društvenu organizaciju: ili umjesto toga pokapanje sve individualnosti u Socijalizam, kao na koncu još veću katastrofu; jer bi to stvorilo vojske javnih djelatnika, učinilo politike više trgovinom nego je to danas, i slijedom toga otvorilo put više nego ikad obručima i općoj korupciji.

Sljedeće je iz *The Literary Digest* (10. Kolovoz, 1895), i nosi naslov o temi da pokaže kako Socijalistička načela ne bi izdržala

osim ako ih ne podržava neka vrsta sile—toliko je snažna sebičnost u svem čovječanstvu:

„Dvije Komunisti ke Zajednice“

„Dva praktična pokušaja Socijalizma privlače pažnju studenata društvene ekonomije naširoko. U oba slučaja izvornim zagovornicima Socijalističkih zajednica ide dosta dobro, u jednom su čak i prosperitetni. Ali nastojanje da se živi po učenjima Socijalističkih teoretičara nije uspjelo u oba slučaja. Nekadašnji komunisti vratili su se metodama koje se jedva razlikuju od onih buržoazije oko njih. Prije nešto više od dvije godine grupa radnika iz Australije, umornih od života robovanja za plaću olakšanog jedino poteškoćama prisilne lijenosti, krenula je za Paragvaj, gdje su nabavili zemlju prikladnu za farmere koji nemaju velike strojeve na raspolaganju. Oni su svoje naselje nazvali Nova Australija, i nadali su se pretvoriti ga u Utopiju za radnike. Britansko Ministarstvo Vanjskih Poslova, u svom zadnjem službenom izvještaju, daje kratku povijest pokreta koji je prouzročio da su mnogi zamijenili Australiju, „radnički Eldorado,“ za Južnu Ameriku. Mi uzimamo sljedeće iz spomenutog izvještaja:

„Ciljevi kolonije bili su izneseni u njenom ustavu, u kojem jedan od članaka glasi kako slijedi: „Naša je namjera napraviti zajednicu u kojoj će sav rad biti u korist svakog člana, i u kojoj će biti nemoguće da netko tiranizira drugoga. Biti će dužnost svakog pojedinca da smatra dobrobit zajednice kao svoj glavni cilj, osiguravajući tako stupanj udobnosti, sreće i obrazovanja što je nemoguće u stanju društva u kojem nitko nije siguran da neće umrijeti od gladi.“

„Ovaj ideal nije bio realiziran. Osamdeset i pet kolonista uskoro se umorilo od ograničenja koja im je nametnula većina, i odbili su poslušati. Novi dolasci iz Australije dodali su gubitku prouzrokovanom tom secesijom; ali nove pridošlice, nezadovoljni s vođom pokreta, izabrali su svog glavnog, tako da su sada postojale tri grupe u koloniji. Jednaka podjela prihoda Njihovog rada uznemirila je brojne radnike, koji su, suprotno Socijalističkim

pravilima, zahtijevali udio po poslu kojeg su napravili. Stroga provedba Zakona o zabrani alkohola bilo je daljnji izvor nezadovoljstva, posebno jer je njegovo kršenje bilo kažnjivo protjerivanjem bez prilike za dobivanje prvotnog kapitala koji je bio uložen. Kolonija je bila blizu točke pucanja, kada je prvotni vođa pokreta uspio u tome da uz pomoć vlasti Paragvaja postavi sebe kao suca, i okružio se sa policijskim snagama. Postoji nada da će kolonija sada postati napredna, međutim Socijalistički su propisi bili odbačeni.

„Iskustvo rudara Monthieuxa je pomalo drugačije. U njihovom je slučaju napredak bilo to što je prouzročilo da Socijalističke teorije budu odbačene. *The Gewerbe Zeitung*, Berlin, govori o njihovoj priči kako slijedi:

„Kod Monthieuxa, blizu St. Etienne, nalazi se jama od koje je tvrtka u čijem je vlasništvu bila odustala prije nekoliko godina, a rudari otpušteni. Kako nije bilo šanse za zaposliti se u susjedstvu, radnici su molili kompaniju da preda jamu njima, i kako vlasnici nisu vjerovali da može biti išta od toga, pristali su. Rudari nisu imali strojeve, ali oni su radili s voljom i uspjeli su pronaći nove vene. Oni su napravili gotovo nadljudske napore i uspjeli su spasiti dovoljno od svojih dohodaka da kupe strojeve, i odbačeni rudnici Monthieuxa postali su izvorom bogatstva svojim novim vlasnicima. Bivši vlasnici tada su pokušali vratiti posjed, ali su izgubili svoju parnicu, i radnički tisak uspio je napraviti kontrast pohlepe kapitalista sa plemenitošću rudara koji su podjednako dijelili kako bi nastavili s radom. Rudnici Monthieuxa bili su istaknuti kao slučaj pobjede Kolektivizma nad eksploatacijom privatnog kapitala.

„U međuvremenu su rudari proširili svoje poslovanje sve dok više nisu mogli raditi bez pomoći. Bili su pozvani drugi rudari, i dali su sve od sebe da unaprijede rad. Ali ljudi koji su najprije poduzeli kupnju jame odbili su jednako podijeliti podjednako s novo pridošlima. Oni su znali da su bogatstvo koje je ležalo pod njihovim nogama oni otkrili uz gotovo nadljudske napore; oni su trebali, da

tako kažemo, nešto iz nečega, pa zašto bi onda dijelili rezultate svojeg rada s novo pridošlima, koji su istina radili cijelo vrijeme, ali drugdje. Zašto bi onda dali novim drugovima žetvu koju nisu posadili? Novo pridošli bi trebali biti dobro plaćeni, bolje nego u drugim rudnicima, ali ne bi trebali postati suvlasnici. I kada su novo pridošli stvorili nered, „kapitalistička“ od radnika naručena policija izbacila ih je van iz njihove sobe za vijećanje.“

Nacionalizam kao Lijek

Nacionalizam je kasniji razvoj teorije po liniji socijalizma. On tvrdi da bi nacija trebala voditi svu industriju, na osnovu zajedničke obveze prema radu i općem jamstvu životnog uzdržavanja; da svi radnici rade jednaku količinu posla i da dobiju iste plaće.

Nacionalist tvrdi da –

„Kombinacije, korporacije i sindikati, na koje se ljudi trenutno žale, pokazuju praktičnost našeg osnovnog načela udruživanja. Mi samo pokušavamo pogurati to načela malo naprijed i postići da sve industrije djeluju u interesu svih, od strane nacije—organiziranog naroda—organskog jedinstva cijelog naroda.

„Sadašnji se industrijski sistem pokazuje pogrešnim kroz ogromne pogreške koje proizvodi; pokazuje se apsurdnim kroz ogromno traćenje energije i materijala za što je priznato da je njegov pratilac. Mi podižemo naš protest protiv tog sistema: mi ulažemo naše najbolje napore za ukidanje ropstva kojeg je donio i nastaviti će ga.“

Neke povoljne točke, zajedničke oboma, spomenuli smo povoljno pod podnaslovom „Socijalizam ili Kolektivizam kao lijek“; međutim, u cjelini gledano, Nacionalizam je posve neizvediv; prigovori na njega su općenito isti kao oni koje smo gore naveli protiv Komunizma. Premda Nacionalizam, za razliku od Komunizma, ne prijete izravno sa uništenjem obitelji, njegova bi tendencija zasigurno bila u tom pravcu. Među njegovim zagovornicima su mnogi slobodnijih umova, filantropske duše,

od kojih su neki pomogli, ne nadajući se osobnoj koristi, utemeljiti kolonije gdje su načela Nacionalizma trebala djelovati kao javni primjeri. Neka od tih su bila krajnji neuspjeh, i čak su praktički uspješna bila prisiljena ignorirati Nacionalistička *na ela* u ophođenju sa svijetom izvan njihovih kolonija: i, oni su, kao što se i moglo očekivati imali znatno unutarnje trvenje. Ako se je pokazalo teškim Božje svete koji su „jednog Gospodina, jedne vjere i jednog krštenja,“ „sačuvati jedinstvo duha povezani mirom,“ i trebalo ih je poticati da podnose jedni druge u ljubavi; kako se je moglo očekivati da takve pomiješane grupe, koje ne zahtijevaju takav duh kao vezu, mogu uspjeti u pobjeđivanju sebičnog duha svijeta, tijela i đavla?

Nekoliko takvih kolonija na toj Nacionalističkoj osnovi bilo je započelo i propalo unutar prošlih nekoliko godina, u Sjedinjenim Državama. Jedan od najzapaženijih neuspjeha je ona poznata kao Altruria Kolonija, Kalifornija, koju je utemeljio Vel. E. B. Payne, na teoriji „Jedan za sve i svi za jednoga.“ Ona je imala mnoge prednosti nad drugim kolonijama u tome što je izabrala svoje članove, i nije prihvaćala sve vrste. Osim toga, imala je vladu u obliku Lože vrlo temeljite kontrole. Njen osnivač, dajući razloge za njen neuspjeh, u *The San Francisco Examiner*, 10. Prosinca, 1896, je rekao:

„Altruria nije bila potpuni neuspjeh;...mi smo pokazali da su pouzdanje, dobra volja i iskrenost—koji su prevladavali dio vremena—stvorili sretan zajednički život, i s druge strane, da sumnja, zavist i sebični motivi kvare ljudsku prirodu i čine život da nije vrijedan življenja...Mi nismo nastavili pouzdati se jedni u druge i uzimati se u obzir kao isprva, nego smo se vratili putevima ostatka svijeta.“

Ono što neki ljudi pokazuju iskustvom drugi znaju induktivnim zaključivanjem, koje je temeljeno na spoznaji o ljudskoj prirodi. Svatko tko želi lekciju o ispraznosti nade iz

tog kuta dok sebičnost i dalje kontrolira srca ljudi, može to iskustvo jeftino dobiti tako da se svatko na tjedan dana ukrca na troklasni ili četveroklasni „hostel.“

Lijek Op eg Mehani kog Obrazovanja

U časopisu *The Forum* prije nekoliko godina pojavio se članak od Gosp. Henrya Holta, u kojem je on nastojao pokazati da bi obrazovanje trebalo u velikoj mjeri biti industrijsko, da omogući mehaničaru da se spremno okrene od jednog posla k drugome—on bi trebao „naučiti desetke“ obrta. Premda to može na neko vrijeme pomoći nekolicini pojedinaca, očito je da takva mjera ne bi riješila problem. Dovoljno je loše, kada zidari i oni koji prave cigle mogu biti zaposleni dok su cipelari i tkalci besposleni; ali od koje bi bilo koristi ako bi ovi zadnji razumjeli pravljenje cigle i zidanje? To bi samo uvećalo konkurenciju u svakom obrtu, ako bi se svi nezaposleni mogli natjecati za zauzete poslove. Džentlmen se, međutim, dobro bavi sa dvije sveobuhvatne istine, za koje je potrebno obrazovanje. On je rekao:

„Jednostavnija od tih istina je neizbježna, čak i ako okrutna—potreba za Prirodnim Odabirom. Ja ne kažem da je to pravda. Priroda ne zna za pravdu. Njezini strojevi nemilosrdno udaraju u nizu teških uvjeta, ali, na kraju krajeva, melju kroz te uvjete najbolje što će proizvesti. Istina je, ona je razvila u nama snalažljivosti kako bi lagano usmjeravala svoj pravac; i korištenjem njih dolazi do funkcije pravde. Međutim mi je možemo usmjeriti jedino u kanale koji su prikladni njenim vlastitim strujama: inače smo preplavljeni. E sada, nijedan od njenih pravaca nije širi i mnogo jasnije označen od onoga Prirodnog Odabira, i u korištenju naših malih sloboda i prava glasa, mi nikada nismo toliko mudri kao kada padamo s njom—kada, na primjer, podižemo Linkolna iz kabineta. Međutim, nama je barem je tako bilo do sada, lakše znatno davati prednost demagogiji, i mi tada trpimo. Socijalizam predlaže

produženje opasnosti te patnje u polje proizvodnje. Kapetani industrije sada su odabrani isključivo prirodnim odabirom—u najmanju ruku sa veoma umjerenom abnormalnošću u djelovanju nasljedstva, koje se brzo liječi: ako sin ne naslijedi podobnost, on uskoro neće preživjeti. Međutim sa povećanom slobodom nadmetanja, i povećanih mogućnosti za sposobne ljude bez kapitala, da ga zakupe, bitna je istina da je industrija trenutno vođena Prirodnim Odabirom. Socijalisti, za to predlažu zamjenu umjetnog odabira, i to onog popularnim glasovima. Opća spoznaja nadmoćnosti Prirodnog puta izliječila bi ovo ludilo.

„Druga istina koju je tako teško jasno prenijeti, ali ne i nemoguće dati joj neku koncepciju, je mnogo važnija. Teška je, ne toliko zbog toga što zahtijeva neko preliminarno obrazovanje, koliko zbog dogme za koju se bori već tisućama godina, i bori se i dalje. Većini koja ovo čita, sve i jedna od ovih tvrdnji vjerojatno će izgledati neobičnom, sve dok istina nije imenovana poznatom frazeologijom—Univerzalna Vladavina Prava. Ipak činjenica je da se vojske ljudi koji misle da vjeruju u nju, svaki dan mole da ona ne bude—da se u njihovom slučaju naprave iznimke. Ljudi općenito—i zakonodavci općenito—u fiziološkim stvarima bi se obratili doktoru; ili u stvarima strojeva, inženjeru; ili u kemiji, kemičaru; i slijedili bi njegovo mišljenje s djetinjastom vjerom; ali u stvarima ekonomije ne žele ničije mišljenje osim svojega. Oni nemaju pojma da su takve stvari, poput tjelesnih stvari, pod kontrolom prirodnih zakona—da naći te zakone, ili učiti one već pronađene, zahtijeva posebni studij; i da ići kontra njih, u neznanju, mora donijeti katastrofu jednako fatalnu kao i u izopačenosti...

„Radnik stoga treba, ne samo obrazovanje u obrtničkoj školi i u izvjesnim ekonomskim činjenicama, nego vrstu poučavanja u znanosti i povijesti koje će mu dati neku ideju o Prirodnom Zakonu. Na tako pruženom temelju može se izgraditi neka ideja o njegovoj kontroli u društvenom isto tako kao i u materijalnom svijetu; i također neko shvaćanje da je ljudski zakon isprazan, ili još gore, izuzev ako nije dubljim proučavanjem i opreznim eksperimentiranjem, napravljen tako da odgovara Prirodnom

Zakonu. Od tud bi došla vjera da nijedan ljudski zakon ne može napraviti preživljavanje neprikladnih, izuzev na trošak nekog drugog; i da je najbolji način da ih se obuči da prežive sami od sebe, je da ih se učini prikladnima.“

Da, dobro je da svi nauče da ta dva zakona upravljaju sadašnjim društvenim sistemom, i da nije u moći čovjeka promijeniti prirodu prirodnih zakona; i da je stoga za njega nemoguće učiniti više od mislioca sadašnjih društvenih uvjeta, i da ih privremeno poboljša. Novi i mnogo poželjniji zakoni neophodni za savršeno, idealno društvo, zahtijevat će nadnaravne moći za njihovo uvođenje. Učenje ove lekcije će pomoći donijeti (umjesto nezadovoljstva koje otežava) „pobožnost sa zadovoljstvom,“ dok se čeka na Božje Kraljevstvo i moli, „Neka dođe Kraljevstvo tvoje, neka bude volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji.“

Lijek Jedinštenog Poreza

Nesumnjivo zato što je vidio učinke Komunizma i Nacionalizma i Socijalizma, kao što je gore istaknuto, Gosp. Henry George osmislio je plan od nekakve vrijednosti, poznat kao „Teorija Jedinštenog Poreza.“ Za to bi se moglo reći da je obrnuto od Socijalizma u nekim pogledima. To je *Individualizam* u mnogo važnim aspektima. On ostavlja pojedinca na resurse njegovog vlastitog karaktera, napora i okoline; izuzev da bi to sačuvalo za svakoga neotuđivo pravo udjela, kao zajedničkih blagoslova Stvoritelja—zrak, voda i zemlja. Nudi veoma male izravne izmjene sadašnjeg društvenog sistema. Tvrdeći da su sadašnje nejednakosti bogatstva, u onoj mjeri u kojoj su tlačilački i štetni, u potpunosti posljedice privatnog vlasništva nad zemljom, ova teorija nudi da svo tlo postane još jednom vlasništvo Adamove rase kao cjeline; i tvrdi da bi se tako zla sadašnjeg

društvenog sistema brzo ispravila. Ona predlaže Da će ta ponovna podjela zemlje biti ostvarena, ne tako da ju se proporcionalno dijeli između ljudske obitelji, nego smatrajući sve kao jednu ogromnu nekretninu, i dopuštajući svakome kao stanaru da koristi onoliko koliko on može izabrati od onoga što sada posjeduje, i da se pokupi porez na zemljište ili najam od svakog korisnika već ovisno o vrijednosti zemlje (pored vrijednosti građevina ili drugih poboljšanja na njoj). Tako bi upražnjeni dio bio procijenjen jednako teškim najmom ili porezom kao pridodani dio, izgrađen na, i na neprilagođenom polju kao i pridodanom plodnom. Porez koji bi tako bio potican sačinjavao bi fond za svaku svrhu za opću dobrobit—za škole, ulice, puteve, vodu, itd., i za mjesnu i opću vladu; od tud i ime teoriji, „Jedinstveni Porez.“

Učinak bi naravno bio otvoriti za stvarno naseljavanje tisuća gradskih parcela i neplodnih polja a koje se sada drže u spekulativne svrhe; jer bi svi porezi tako konsolidirani u jedan, i budući maknuti sa stoke, strojeva, poslovanja i poboljšanja svake vrste, i svi koncentrirani na zemlju učinili bi porez na zemljište posve jedinicom; razvrstan, međutim, kako ne bi pokazivao pristranost, siromašnim poljoprivrednim zemljištima ili udaljenima od prijevoza koji su tako bili oporezovani manje od bolje zemlje, i onih bliže prijevozu. Gradski bi udjeli tako bili procijenjeni u skladu sa vrijednošću, lokacijom i okolina bi se uzela u obzir.

Takav zakon, napravljen da postane djelotvoran deset godina nakon što prođe, imao bi neposredan učinak smanjenja stvarnih vrijednosti nekretnina, i s vremenom bi postali djelotvorni milijuni hektara i tisuće gradskih parcela bi bilo otvoreno bilo kome tko bi ih mogao koristiti i platiti procijenjene najmove. Gosp. Henry George iskoristio je činjenicu što je Papa Leo XIII izdao Encikliku o Radu, da izda pamflet, naslovljen, „Otvoreno Pismo Papi Leu XIII,“ itd. S obzirom da sadrži neke dobre misli na liniji naše teme

i osim toga daljnja je izjava teorije koju razmatramo, mi smo slobodno izvadili neke dijelove kako slijedi:

**Izvadak iz Otvorenog Pisma
od Gosp. Henrya Georgea Papi Leu XIII,
u Odgovoru na Zadnju Encikliku o
Zbunjuju em Radni kom Pitanju.**

„Čini nam se kao da vaša Svetost promašuje svoj pravi značaj nagovješćujući da je Krist, postajući sinom tesara i radeći sam kao tesar, samo pokazao da „se ne treba ničega sramiti tražeći kruha za sebe radom.“ Reći tako nešto je kao da kažemo da je ne pljačkajući ljude on pokazao da se nema čega stidjeti u poštenju. Ako uzmete u obzir kako je istina u bilo kojem velikom pogledu klasifikacija svih ljudi u radnike, prosjake i lopove, vidjet ćete koliko je bilo moralno nemoguće da je Krist, tijekom svog boravka na zemlji, trebao biti išta drugo doli radnik, budući da onaj koji je došao ispuniti zakon mora djelom isto tako kao i riječju poslušati Božji zakon o radu.

„Pogledajte kako je potpuno i prekrasno Kristov život na zemlji ilustrirao taj zakon. Ulaskom u naš zemaljski život u slabost djetinjstva, kao što je to za sve određeno da uđu, On je s ljubavlju uzeo ono što mu je prirodni red s ljubavlju pružio, opskrbljivanje, osigurano radom, koje jedna generacija duguje svojim neposrednim nasljednicima. Došavši u zrelu dob on je zarađivao za vlastitu opskrbu s tim općim radom u kojemu većina ljudi mora i zarađuje. Zatim prešavši na uzvišeniju—najvišu—sferu rada, on je zarađivao za sebe naučavanjem moralnih i duhovnih istina, primajući svoju materijalnu plaću u prilozima punim ljubavi koje su davali zahvalni slušatelji, i ne odbijajući skupocjenu mirisnu pomast s kojom je Marija pomazala njegove noge. Stoga, kada je birao svoje učenike, on nije otišao zemljoposjednicima ili drugim monopolistima koji žive od rada drugih, nego običnoj radničkoj klasi. I kada ih je pozvao u uzvišeniju sferu rada i poslao ih da naučavaju moralne i duhovne istine, on im je rekao da uzmu, bez kompromitiranja s jedne strane, ili osjećaja degradacije s druge, uzvratanje puno ljubavi za takav rad,

govoreći im da je „radnik dostojan svoje plaće,“ pokazujući tako, do čega mi držimo, da se sav rad ne sastoji od onoga što je nazvano ručnim radom, nego i da je svatko tko pomaže dodati materijalnoj, intelektualnoj, moralnoj ili duhovnoj punini života također radnik.*

„Pretpostavljajući da radnici, čak obični obrtnici, su prirodno siromašni, vi zanemarujete činjenicu da je radna snaga proizvođač bogatstva, i pripisujete prirodnom zakonu Stvoritelja nepravdu koja proizlazi iz ljudske nepoštene povrede njegove dobrohotne namjere. U najluđem stanju umjetnosti moguće je, gdje prevladava pravda, za sve dobre ljude da zarade za život. Sa instrumentima za uštedu rada u naše vrijeme trebalo bi biti moguće za sve da zarade još više. I stoga, govoreći da siromaštvo nije sramota, vi prenosite nerazumnu misao. Da bi siromaštvo bilo sramota, zbog stanja društvene pravde, to bi, gdje je neprikladna nezaobilazna nesreća, podrazumijevalo nesmotrenost ili lijenost.

„Simpatije vaše Svetosti su čini se isključivo usmjerene k siromašnima, radnicima. Trebali to biti tako? Treba li suosjećati i sa bogatim besposličarima? Po riječi Evanđelja poziva se na sažaljenje prema bogatima a ne siromašnima. I bilo kome tko vjeruje u budući život, stanje onoga tko se budi da pronade svoje dragocjene milijune koji su ostali iza čini se za žaljenje. Ali čak i u ovom životu, koliko su bogati stvarno jadni. Zlo nije u samom bogatstvu—u njegovoj zapovijedi o

* Niti bi trebalo zaboraviti da istražitelj, filozof, učitelj, umjetnik, pjesnik, svećenik, premda nisu uključeni u proizvodnju bogatstva, nisu samo uključeni u proizvodnju uslužnosti i zadovoljstva za koje je proizvodnja bogatstva jedino sredstvo, nego stjecanjem i širenjem znanja, stimuliranjem mentalnih snaga i podizanjem moralnog osjećaja, mogu uvelike povećati sposobnost proizvodnje bogatstva. Jer čovjek ne živi samo od kruha... Onaj tko bilo kojim naporom uma ili tijela dodaje količini ugodnog bogatstva povećava sumu ljudskog znanja, ili daje ljudskom životu više uzvišenje ili veću puninu—on je, i širem značenju riječi, „proizvođač,“ „radni čovjek,“ „radnik,“ i pošteno zarađuje plaću. Ali onaj tko bez da čini išta da učini čovječanstvo bogatijim, mudrijim, boljim, sretnijim, živi na naporima drugih – on, bez obzira kojim ga imenom časti nazvali, ili koliko oduševljeno svećenici Mamona mogli njihati svojim kadionicama pred njim, je po posljednjoj analizi samo prosjak ili lopov.“

materijalnim stvarima; nego je u posjedovanju bogatstva dok su drugi u pretjeranom siromaštvu; u tome što se je bilo odgojeno van dodira sa životom čovječanstva, sa njegovim poslom i njegovim borbama, njegovim nadama i njegovim strahovima, i iznad svega, od ljubavi koja uljepšava život, i ljubaznih suosjećanja i velikodušnih postupaka koji jačaju vjeru u čovjeka i pouzdanje u Boga. Razmislite kako bogati vide slabiju stranu ljudske prirode; kako su okruženi sa laskavcima i udvoricama; kako nalaze spremne alate ne samo da zadovolje zlobne impulse, nego i da ih potiču i stimuliraju; kako se stalno moraju čuvati kako ne bi bili prevareni; kako često moraju posumnjati na skriveni motiv iza ljubaznog djela ili prijateljske riječi; kako su ako pokušaju biti velikodušni napadnuti od besramnih prosjaka i promišljenih varalica; kako im se često ohlade obiteljske naklonosti, i njihove smrti se očekuju sa skrivenom bolesnom radošću od očekivanog posjeda. Najgore zlo siromaštva nije u nedostatku materijalnih stvari, nego u usporavanju i izokretanju uzvišenijih kvaliteta. Stoga, premda na drugi način, posjedovanje nezarađenog bogatstva slično tome usporava i izokreće ono najplemenitije kod čovjeka.

„Božje se zapovijedi ne može nekažnjeno izbjegavati. Ako je Božja zapovijed da će čovjek zarađivati svoj kruh radom, bogati besposlica mora trpjeti. I tako i je. Pogledajte krajnju prazninu života onih koji žive za užitak; pogledajte odvratne poroke koje gaji klasa, koji su, okruženi siromaštvom, zasićeni bogatstvom. Pogledajte tu užasnu kaznu dosade o kojoj siromašni znaju toliko malo da ju oni ne mogu razumjeti; pogledajte pesimizam koji raste među bogatijim klasama—koji isključuju Boga, koji preziru ljude, koji samo postojanje smatraju zlom, i bojeći se smrti ipak i dalje traže uništenje.

„Kad je Krist rekao bogatom mladiću koji ga je tražio da proda sve što je imao i da to da siromasima, on nije razmišljao o siromašnima, nego o mladiću. I ne sumnjam da među bogatima, i posebno među onima koji su se sami obogatili, postoje mnogi koji s vremenom, barem, osjećaju oduševljeno ludost njihovog bogatstva i strah od opasnosti i iskušenja kojima to izlaže njihovu djecu. Međutim snaga duge navike, poticaj ponosa, uzbuđenje stvaranja i zadržavanja onoga što je za njih postalo blagajnom u igri karata, obiteljska očekivanja koja su poprimila karakter prava, i stvarna

poteškoća koju nalaze u bilo kakvom dobrom korištenju njihovog bogatstva, veže ih za njihovo breme, poput umornog magarca za njegov svežanj, sve dok se ne spotaknu nad provalijom s kojom graniči ovaj život.

„Ljudi koji si mogu osigurati hranu kada će im trebati jedu jedino ono što im apetit diktira. Međutim sa rijetkim plemenima koja postoje na rubu naseljenog svijeta, život je ili glad ili gozba. Trpljenje gladi danima, strah od nje potiče ih da proždiru poput anakonde kad su uspješne u igri s njihovim gostom. I tako, ono što daje bogatstvu njegovo prokletstvo je ono što potiče čovjeka da ga traži, što ga čini toliko zavidnim i cijenjenim—strah od potrebe. Budući su nepotrebno bogati posljedica nepotrebno siromašnih, tako je i svojstvo bogatstva koje uništava dušu odraz želje koja prlja i degradira. Pravo zlo leži u nepravdi iz koje neprirодно posjedovanje i neprirодно izopačenje niču.

„Ali teško se s tom nepravdom može teretiti pojedince ili klase. Postojanje privatne imovine u zemlji je velika društvena nepravda zbog koje društvo u cjelini pati, i od koje su vrlo bogati i veoma siromašni žrtve podjednako, iako na suprotnim krajevima. Videći to, čini nam se poput kršenja Kršćanske ljubavi govoriti o bogatima kao da su oni pojedinačno odgovorni za patnje siromašnih. Ipak, dok to činiš, ti inzistiráš da *uzrok* monstruoznog bogatstva i ponižavajućeg siromaštva neće biti dotaknut. Ovdje je čovjek sa uznemirujućom i opasnom izraslinom. Liječnik bi je mogao dovesti, nježno, ali odlučno ukloniti. Drugi inzistira da se to ne treba uklanjati, ali u isto vrijeme zadržava siromašnu žrtvu da ju se mrzi i ismijava. Što je ispravno?

„U nastojanju da svi ljudi budu ravnopravni u smislu pravde i prirodnih prava mi ne tražimo korist bilo koje klase, već svih. Jer mi obojica znamo vjerom i poznajemo činjenicu da nepravda ne može koristiti nikome i da pravda mora koristiti svima.

„Niti mi tražimo bilo kakvu „ispraznu i smiješnu jednakost“... Jednakost koju bi doveli nije jednakost bogatstva, nego jednakost prirodnih prilika...

„I uzimajući za društvene koristi ono što jasno vidimo da je veliki fond namijenjen za društvo po božanskom poretku, mi ne bi naplatili ni najmanji porez posjednicima bogatstva, bez obzira koliko bili

bogati. Ne samo da mi smatramo takve poreze kršenjem prava vlasništva, mi vidimo da je zbog prekrasnih adaptacija u ekonomskim Stvoriteljevim zakonima nemoguće bilo kome da pošteno stječe bogatstvo, bez da u isto vrijeme ne dodaje bogatstvu svijeta...

„Vaša Svetost u Enciklici daje primjer toga. Poričući jednakosti prava po materijalnoj osnovi života, a ipak svjesni da postoji pravo na život, vi odobravate pravo radnika na zapošljavanje, i njihovo pravo da prime od svojih poslodavaca određenu neodređenu plaću. Takva prava ne postoje. Nitko nema pravo da zahtijeva zaposlenje od drugoga, ili da zahtijeva veće plaće nego su drugi spremni dati, ili na bilo koji način stavljati pritisak na drugoga da podigne takve plaće protiv svoje volje. Tako ne može biti boljeg moralnog opravdanja za takve zahtjeve od poslodavaca od radnika nego što bi bilo za poslodavce da zahtijevaju da radnici budu prisiljeni raditi za njih onda kada oni to ne žele i da prihvate plaće niže nego su ih spremni primiti. Bilo koje naizgledno opravdanje proistječe iz prethodne nepravde, poricanja radnicima njihovih prirodnih prava...

„Krist je opravdao Davida, koji je kad je bio pritisnut glađu počinio ono što bi obično bilo svetogrđe, uzimajući iz hrama kruhove predstavljanja. Međutim daleko od toga da je on time rekao da je pljačkanje hramova bilo ispravna stvar za zarađivanje za život.

„Međutim u Enciklici, vi pohvaljujete primjenu načela koja se u etici toleriraju jedino pod izvanrednim uvjetima na uobičajene životne odnose, pod normalnim uvjetima. Vi ste vođeni k toj tvrdnji lažnih prava vašim poricanjem istinskih prava. Prirodno pravo koje svaki čovjek ima nije to da zahtijeva zaposlenje ili plaću od drugog čovjeka; nego zapošljavanje samog sebe—upotrebljavanje svojim vlastitim radom neiscrpnog skladišta kojeg Stvoritelj ima u *zemlji* pripremljenog za sve ljude. Gdje je ta riznica otvorena, kao što će ju jedinstveni porez otvoriti, prirodna potražnja za radom držat će korak s opskrbom, čovjek koji je prodao rad i čovjek koji ga je kupio postat će slobodni izmjenjivači na obostranu korist, i svaki uzrok za spor između radnika i poslodavca nestat će. Jer tada, budući da će svi

biti slobodni zaposliti se, puka prilika za rad prestat će biti blaženstvom; i budući da nitko neće raditi za drugoga za manje, uzevši sve u obzir, tada on može zaraditi radeći za sebe, plaće bi nužno rasle do njihove pune vrijednosti, i odnosi radnika i poslodavca bili bi regulirani zajedničkim interesom i pogodnošću.

„To je jedini način na koji oni mogu biti zadovoljavajuće regulirani.

„Izgleda da vaša Svetost pretpostavlja da postoji neka pravedna stopa plaća koje bi poslodavci trebali biti spremni platiti i da bi radnici trebali biti zadovoljni primiti to, i da zamišljate da ako je to sve tako osigurano da bi to bio kraj sukoba. Ta stopa o kojoj vi očito razmišljate je ta koja će dati radnicima jeftin život, i da si možda težim radom i strogom ekonomijom omoguće nešto sa strane.

„Ali kako pravedna stopa plaće može biti fiksirana bez „trgovanjem tržištem“ ništa više nego pravedne cijene kukuruza ili svinja ili brodova ili slika mogu biti tako fiksirane? I zar ne bi proizvoljno upravljanje u jednom slučaju kao i u drugom provjerilo tu interakciju koja najučinkovitije promiče ekonomsku prilagodbu proizvodnih snaga? Zašto bi kupci rada išta više od kupaca robe, bili pozvani platiti veće cijene nego što su prisiljeni platiti na slobodnom tržištu? Zašto bi prodavači rada bili zadovoljni s bilo čime manjim nego na slobodnom tržištu mogu dobiti? Zašto bi radnici trebali biti zadovoljni sa jeftinom hranom kad je svijet toliko bogat? Zašto bi trebali biti zadovoljni sa doživotnim trudom i smradom, kad je svijet u tolikom obilju? Zašto i oni ne bi mogli željeti zadovoljiti svoje uzvišenije instinkte, finije ukuse? Zašto bi oni trebali biti zadovoljni da zauvijek putuju kormilarenjem kada drugi nalaze kabinu mnogo ugodnijom?

„Niti će oni. Previranje našeg vremena ne dolazi samo od činjenice da radnici nalaze teškim živjeti na istoj razini udobnosti. To je također, i vjerojatno u još većoj mjeri, zbog povećanja njihovih želja sa poboljšanom razinom udobnosti. Ovo povećanje želje mora se nastaviti; jer radnici su ljudi, a čovjek je nezadovoljna životinja.

„On nije vol, za kojega može biti rečeno, toliko trave, toliko puno žita, toliko vode, i malo soli, i on će biti zadovoljan. Baš naprotiv,

što više čovjek dobiva tim više žudi. Kada ima dovoljno hrane, on tada želi bolju hranu. Kada dobije zaklon, tada on želi mnogo ugodniji i ukusniji. Kada su njegove životinjske potrebe zadovoljene, tada nastaju mentalne i duhovne želje.

„To nemirno nezadovoljstvo je u prirodi čovjeka—te plemenite prirode koja ga uzdiže iznad životinja sa toliko neizmjernim jazom, i pokazuje mu da je zaista bio stvoren na sliku Božju. Oko toga se ne treba svađati, jer to je motor svega napretka. To je ono što je podiglo kupolu Sv. Petra, i na tamnom, mrtvom platnu napravilo anđeosko lice Madone da sjaji; to je ono što je izvagalo sunce i analiziralo zvijezde, i otvorilo stranicu za stranicom predivnih djela kreativne inteligencije; to je ono što je suzilo Atlantik oceanski trajekt i obučilo munju da prenese naše poruke do najudaljenijih zemalja; to je ono što nam otvara mogućnosti pored kojih se sve ono što je naša civilizacija do sada postigla čini malim. Niti to može biti potisnuto osim u slučaju degradiranja i okrutnog postupanja s ljudima, smanjenjem Evrope na Aziju.

„Stoga, oskudnost plaći koje bi se moglo zaraditi kada bi sva ograničenja na rad bila uklonjena, i bio osiguran svima pristup prirodnim mogućnostima pod jednakim uvjetima, nemoguće je popraviti bilo koju stopu plaći koju bi se smatralo pravednom, ili bilo koju stopu plaće koja može spriječiti radnike da se trude dobiti više. Prema tome daleko od toga da to čini radnike više zadovoljnijima da malo poboljšaju svoje stanje, zapravo ih to čini više nezadovoljnijima.

„Niti tražite *pravdu* kada tražite od poslodavaca da plate svojim radnicima više nego su potaknuti platiti—više nego mogu dobiti da drugi rade za to. Vi tražite *dobro instvo*. Jer višak kojeg bogati poslodavac tako daje nije u stvarnosti plaća, to je u suštini milostinja.

„Govoreći o praktičnim mjerama za poboljšanje stanja rada koje vaša Svetost predlaže, Ja nisam spomenuo ono na što vi stavljate važan naglasak—dobročinstvo. Međutim nema ničeg praktičnog u takvim preporukama kao lijek za siromaštvo, niti će bilo tko to tako uzeti u obzir. Da je bilo moguće davanjem milostinje ukinuti siromaštvo tada ne bi bilo siromaštva u Kršćanskom svijetu.

„Dobročinstvo je zaista plemenita i predivna vrlina, na kojoj je čovjek zahvalan i koja ima Božje priznanje. Međutim dobročinstvo mora biti izgrađeno na pravdi. Ono ne može nadomjestiti pravdu.

„Ono što je pogrešno u stanju rada po svom Kršćanskom svijetu je da je rad orobljen. I sve dok vi opravdavate nastavak tog pljačkanja beskorisno je poticati dobročinstvo. Činiti to— pohvaljivati dobročinstvo kao zamjenu za pravdu, zaista je nešto u suštini srodno tim herezama, koje su vaši prethodnici osudili, koje su naučavale da je evanđelje nadomjestilo zakon, i da je Božja ljubav izuzela ljude od moralnih obaveza.

„Sve što dobročinstvo može učiniti tamo gdje postoji nepravda je da tu i tamo malo ublaži učinke nepravde. Ne može ih izliječiti. Niti to malo što može učiniti da ublaži učinke nepravde može učiniti bez zla. Jer ono što može biti smatrano dodanim, a što je u tom smislu, sekundarna vrlina, čini zlo gdje su odsutne temeljne ili primarne vrline. Stoga je trezvenost vrlina, i marljivost je vrlina. Međutim trezven i marljiv lopov je tim više opasan. Strpljenje je stoga vrlina. Međutim strpljenje pod nepravdom je doprinošenje nepravdi. Prema tome vrlina je tražiti spoznaju i nastojati razvijati mentalne snage. Međutim zao čovjek postaje više sposobnim za zlo zbog svoje inteligencije. Đavle uvijek smatramo inteligentnima.

„I tako to pseudo dobročinstvo koje odbacuje i poriče pravdu čini zlo. S jedne strane to demoralizira njegove primatelje, vrijeđajući ljudsko dostojanstvo, koje, kao što vi kažete, „Sam Bog tretira s poštovanjem,“ i pretvara u prosjake i krajnje siromahe ljude, koji bi da bi postali građani koji su u mogućnosti da se uzdržavaju, i imaju samopoštovanje, jedino trebali vraćanje onoga što im je Bog dao.

S druge strane to djeluje kao droga na savjesti onih koji žive od pljačke svojih bližnjih, i potiče tu moralnu zabludu i duhovni ponos kojeg je Krist nesumnjivo imao na umu kada je rekao da je lakše kamilu proći kroz ušicu igle nego bogatašu ući u kraljevstvo nebesko. Jer to vodi ljude, u ogromnu nepravdu, i koristi njihov novac i njihov utjecaj da se podupire nepravdu, da misle kako davanjem milostinje čine nešto više od svoje dužnosti prema čovjeku i da zaslužuju da Bog ima veoma dobro mišljenje o njima, i da na neodređeni način pripisuju svojoj vlastitoj dobroti ono što u stvari pripada Božjoj

dobroti. Jer razmislite: Tko je Onaj koji se brine za Sve? Tko je taj da, kako vi kažete, „duguje čovjeku riznicu koja nikada neće iznevjeriti,“ i koju „on nalazi jedino u neiscrpoj plodnosti zemlje.“ Nije li to Bog? I kada je čovjek, prema tome, bio lišen darežljivosti svog Boga, i učinjen ovisnim od darežljivosti svojih bližnjih, nisu li ta stvorenja, takorekuć, stavljena na mjesto Boga, da uzmu zaslugu sebi za plaćanje obveza za koje vi sami kažete da dugujete Bogu?

„Ali, možda je gore od svega drugoga, način na koji ta zamjena neodređenih zapovijedi dobročinstva za jasne zahtjeve pravde otvara veoma lake načine navodnim učiteljima Kršćanske religije svih grana i zajednica da umire Mamona dok uvjeravaju sebe da služe Bogu...

„Ne, vaša Svetosti, kao što je vjera bez djela mrtva, kao što čovjek ne može dati Bogu ono što mu je dužan dok uskraćuje svojim bližnjima prava koja im je on dao, tako i dobročinstvo, bez podrške pravde, ne može učiniti ništa da riješi problem postojećeg stanja rada. Premda bogati mogu „kako bi nahranili siromahe razdijeliti sav svoj imetak, i predati svoje tijelo da se spali,“ siromaštvo bi se nastavilo dok bi imetak u zemlji ostao.

„Uzmite za primjer bogatog čovjeka danas koji iskreno želi posvetiti svoje bogatstvo poboljšanju stanja rada. Što on može učiniti?

„Darovati svoje bogatstvo onima koji ga trebaju? On može pomoći nekima koji to zaslužuju, ali on neće poboljšati opće uvjete. I opet dobro koje on može učiniti biti će opasnost da napravi štetu.

„Graditi crkve? Siromaštvo je pod sjenom crkve gnojna rana, i porok koji je rođen iz nje razmnožava se.

„Graditi škole i fakultete? Izuzev što može voditi ljude do toga da vide bezakonje privatne imovine u zemlji, povećano obrazovanje ne može učiniti ništa za puke radnike, jer kako se obrazovanje širi plaće obrazovanja tonu.

„Uspostaviti bolnice? Zašto, radnicima se ionako čini da ima previše onih koji traže posao, i spasiti i produžiti život znači dodatni pritisak.

„Graditi primjerne stanove? Ako ne pojeftine kućni smještaj on privlači nadalje klasu kojoj će to koristiti, i kada on pojeftinjuje

kućni smještaj on dovodi još više njih da traže zaposlenje i olakšava plaće.

„Uspostaviti laboratorije, znanstvene škole, radionice za pokuse iz fizike? On samo stimulira izume i otkrića, upravo one sile, koje djelujući na društvo koje je utemeljeno na privatnom vlasništvu na zemlji, drobe radnu snagu kao između gornjeg i donjeg mlinskog kamena.

„Promicati iseljavanje iz mjesta gdje su niske plaće u mjesta gdje su ponešto više? Ako to učini, čak će se i oni kojima je on isprva pomogao u iseljavanju okrenuti na njega i zahtijevati da takvo iseljavanje treba biti zaustavljeno, jer smanjuje njihovu plaću.

„Napustiti onoliko zemlje koliko bi mogao imati, ili odbiti uzeti rentu za nju, ili je pustiti na niže rente od onih tržišne cijene? On će tako jednostavno napraviti nove zemljoposjednike ili djelomične vlasnike zemljišta; on bi mogao obogatiti neke pojedince, ali neće učiniti ništa da poboljša opće stanje rada.

„Ili sjetivši se onih građana koji su bili zainteresirani za javno dobro iz klasičnih vremena i koji su potrošili velike iznose na poboljšanje svojih rodni gradova, hoće li on pokušati uljepšati grad gdje se je rodio ili bio usvojen? Neka proširi i poravna uske i iskrivljene ulice, neka izgradi parkove i podigne fontane, neka otvori tramvaje i dovede željeznicu, ili na bilo koji način uljepša i učini privlačnim svoj izabrani grad, i što će biti rezultat? Neće li biti da će oni koji primaju Božje dobročinstvo uzeti i njegovo također? Neće li se vrijednost zemljišta povećati, i da će neto rezultat njegovih dobročinstava povećati rente i obilje vlasnicima zemljišta? Ma samo bi vijest da on ide napraviti takvu stvar započela špekulaciju i povećalo vrijednost zemljišta po skokovima i granicama.

„Što onda bogati čovjek može učiniti da poboljša stanje rada?

„On ne može učiniti ništa osim da iskoristi svoju snagu za ukidanje velike primarne nepravde koja lišava ljude njihovog prava po rođenju. Pravda se Božja smije na pokušaje ljudi da zamjene bilo što drugo za nju.“

* * *

„Dok unutar tijesnih linija obrta sindikalizam promiče ideju o uzajamnosti interesa, i često pomaže povećati hrabrost i daljnje

političko obrazovanje, i dok je omogućilo ograničenim radničkim tijelima da ponešto poboljšaju svoje stanje, i dobiju, tako rekuć, prostora za disanje, ipak ne uzima u obzir opće uzroke koji određuju uvjete rada, i nastoji podići samo mali dio velikog tijela sredstvima koja ne mogu pomoći ostalima. U cilju ograničavanja tržišnog natjecanja—ograničenje prava na rad, njegove su metode poput onih od vojske, koje čak i u pravednoj stvari prevratničke za slobodu i podložne zlouporabi, dok je njegovo oružje, štrajk, destruktivno po svojoj prirodi, i borcima i neborcima, budući je oblik pasivnog rata. Primijeniti načelo obrtničkih sindikata na svu industriju, kao što neki sanjaju raditi, oduševilo bi ljude koji su u sistemu kaste.

„Ili poduzeti čak takve umjerene metode kao što je ograničavanje radnih sati za žene i djecu. To je površno ne tražeći dalje od želje muškaraca i žena i male djece da rade nedozvoljeno, i nasilno predlažući ograničavanje prekomjernog rada istovremeno zanemarujući njegov uzrok, žalac siromaštva koji prisiljava ljudska bića na njega. I metode s kojima ta ograničenja moraju biti stavljena na snagu, umnožavaju dužnosnike, ometaju osobnu slobodu, imaju tendenciju ka korupciji i podložni su zlouporabi.

„Što se tiče temeljitog socijalizma, kojeg bi trebalo više častiti budući da ima hrabrosti svojih uvjerenja, to bi iznijelo te poroke do potpunog izražaja. Prebrzim donošenjem zaključaka bez napora da se otkrije uzroke, propušta se uvidjeti da tlačenje ne dolazi iz prirode kapitala, nego iz nepravde koja lišava radnu snagu kapitala odvajajući ih od zemlje, i što stvara fiktivni kapital koji je stvarno kapitalizirani monopol. Ne uspijeva shvatiti da bi bilo nemoguće za kapital da tlači radnu snagu gdje radna snaga ima slobodan pristup prirodnim materijalima proizvodnje; da sustav plaće sam po sebi proizlazi iz uzajamne pogodnosti, budući je oblik suradnje u kojemu jedna od strana daje prednost određenoj situaciji u kontigentnom rezultatu; i da to što se naziva „željeznim zakonom plaća“ nije prirodni zakon plaća, nego jedino zakon plaća u tom neprirodnom stanju u kojem su ljudi učinjeni bespomoćnima budući su lišeni materijala za život i rad. On brka zla konkurencije s onim što su stvarno zla ograničenog nadmetanja—da su rezultat jednostranog nadmetanja na koje su ljudi prisiljeni kada su lišeni zemlje; dok bi

njegove metode, organizacija ljudi u industrijske vojske, usmjeravanje i uprava sve proizvodnje i razmjene od strane vladinih ili polu vladinih ureda, ako bi bili u potpunosti izvršeni, značili Egipatski despotizam.

„Mi se razlikujemo od Socijalista u našim dijagnozama zla, i razlikujemo se od njih što se tiče lijekova. Mi se ne bojimo kapitala, smatrajući ga prirodnom služavkom radne snage; mi gledamo na sami interes kao nešto prirodno i pravo; mi ne bi smo stavili nikakvo ograničenje na akumulaciju, niti nametnuli na bogate bilo kakvo breme koje nije jednako stavljeno na siromašne; mi ne vidimo nikakvo zlo u nadmetanju, nego smatramo neograničeno nadmetanje nužnim za zdravlje industrijskog i društvenog organizma kao što je slobodna cirkulacija krvi za zdravlje tjelesnog organizma—da bude sredstvo s kojim je osigurana najpotpunija suradnja. Mi bi jednostavno uzeli za zajednicu ono što pripada zajednici; vrijednost koja se pripisuje zemlji rastom zajednice; ostavili svetim za pojedinca ono što pripada pojedincu; i smatrajući neophodne monopole kao funkcije države, uklonili sva ograničenja i zabrane izuzev onih koje se zahtijeva za javno zdravstvo, sigurnost, moral i udobnosti.

„Ali temeljna razlika—razlika za koju molim vašu Svetost da ju posebno zapazite, je u ovome: Socijalizmu u svim njegovim fazama izgleda kao da zla naše civilizacije izvire iz neadekvatnosti ili nesklada prirodnih odnosa, koja moraju biti umjetno organizirani ili poboljšani. U njegovoj ideji na državi je da inteligentno organizira ljudske industrijske odnose; konstrukcija, tako rekuć, velikog stroja čiji će komplicirani dijelovi ispravno raditi zajedno pod vodstvom ljudske inteligencije. To je razlog zašto socijalizam ima tendenciju prema ateizmu. Ne uspijevajući vidjeti red i simetriju prirodnog zakona, ne uspijeva prepoznati Boga.

„S druge strane, mi koji se nazivamo Ljudima Jedinštenog Poreza (ime koje izražava samo naše praktične propozicije) vidimo u društvenim i industrijskim odnosima ljudi ne stroj koji zahtijeva konstrukciju, nego organizam koji jedino treba trpjeti da bi rastao. Mi vidimo u prirodnim, društvenim i industrijskim zakonima takav sklad kakvog vidimo u prilagodabama ljudskog tijela, i to što daleko

nadilazi moć ljudske inteligencije da određuje i usmjerava kao što je preko ljudske inteligencije da određuje i usmjerava vitalna kretanja svog organizma. Mi vidimo u tim društvenim i industrijskim zakonima tako blisku vezu sa moralnim zakonima što mora potjecati od istog Autora, i to dokazuje moralni zakon sigurnim vodičem za čovjeka, dok bi inače njegova inteligencija lutala i zastranila. Stoga, za nas, sve što je potrebno danas da se izliječe zla našeg vremena jeste da se čini pravda i da sloboda. To je razlog zašto su naša vjerovanja sklona ka, ne, nego su jedina vjerovanja koja su dosljedna sa čvrstom i pobožnom vjerom u Boga, i s priznanjem njegovog zakona kao vrhovnog zakona kojeg ljudi moraju slijediti da bi si osigurali napredak i izbjegli uništenje. To je razlog zašto za nas politička ekonomija jedino služi da pokaže dubinu mudrosti u jednostavnim istinama koje je običan narod čuo sa usana Onoga o kojemu je bilo rečeno s čuđenjem, „Nije li to Tesar iz Nazareta?“

„I to je zbog toga što mi u onome što predlažemo—osiguravanje svim ljudima jednake prirodne mogućnosti za iskazivanje njihovih sposobnosti i uklanjanje svih zakonskih ograničenja za legitimno ostvarivanje tih sposobnosti—vidimo uobličenje ljudskog zakona moralnom zakonu, da mi držimo s pouzdanjem, ne samo da je to dovoljan lijek za sva zla koje vi tako upečatljivo prikazujete, nego da je to jedini mogući lijek.

„Niti postoji ijedan drugi. Organizacija čovjeka je takva, njegovi su odnosi u svijetu u koji je postavljen takvi—to jest, nepromjenjivi su Božji zakoni takvi—da je van moći ljudske genijalnosti da osmisli ijedan način na koji bi zla rođena iz nepravdi koje lišavaju čovjeka njegovih prava koje je stekao rođenjem mogla biti uklonjena na ikoji drugi način nego vršenjem pravde, otvarajući svima obilje koje je Bog pružio svima.

„Budući da čovjek može jedino živjeti na zemlji i od zemlje, budući je zemlja rezervoar tvari i snage iz kojeg je i samo ljudsko tijelo bilo uzeto, i ka kojemu on mora privući sve što on može proizvesti, da li onda neumoljivo ne slijedi da dati zemlju u vlasništvo nekim ljudima i uskratiti drugima pravo na nju znači podijeliti čovječanstvo na bogate i siromašne, privilegirane i bespomoćne? Zar ne slijedi da oni koji nemaju prava na korištenje

zemlje mogu živjeti jedino prodajući svoju snagu za rad onima koji posjeduju zemlju? Ne slijedi li da ono što Socijalisti zovu „željeznim zakonom plaća,“ što politički ekonomisti nazivaju „tendencijom plaća na minimum,“ mora uzeti od masa koje ne posjeduju zemlju—običnih radnika, koji sami od sebe nemaju snage da koriste svoj rad—sve koristi bilo kakvog mogućeg napretka ili poboljšanja koje ne mijenja tu nepravednu podjelu zemlje? Jer, budući da nemaju snage da se sami zaposle, oni se moraju, bilo kao prodavači rada ili iznajmljivači zemlje, natjecati jedni s drugima za dozvolu za rad. Ovo natjecanje ljudi jednih s drugima, isključenih od Božje neiscrpne riznice, nema ograničenja nego gladovanje, i mora u konačnici prisilno sniziti plaće na njihovu najnižu razinu, točku kod koje se život može samo održavati i prenositi razmnožavanjem.

„Ovim se ne želi reći da sve plaće moraju pasti na tu razinu, nego da plaće tog nužno najvećeg sloja radnika koji imaju samo obično znanje, vještinu i sposobnosti moraju tako pasti. Plaće posebnih klasa, koji su ograđeni od nadmetanja sa osobitom spoznajom, vještinom ili iz drugih razloga, mogu ostati iznad te obične razine. Stoga, gdje su sposobnost da se čita i piše rijetki, posjedovanje toga omogućuje čovjeku da stekne veće plaće od običnog radnika. Ali kako širenje obrazovanja čini sposobnost da se piše i čita generalnom, ova je prednost izgubljena. Stoga, kada zvanje zahtjeva posebnu obuku ili vještinu, ili je otežan pristup istome sa izvještačenim ograničenjima, provjeravanje nadmetanja ima tendenciju zadržati plaće u njemu na najvišoj razini. Ali kada se napredak izuma širi s posebnom vještinom, ili su izvještačena ograničenja srušena, te više plaće tonu na običnu razinu. I prema tome, toliko dugo dok su oni posebni, takva svojstva kao što su marljivost, razboritost i štedljivost mogu omogućiti običnom radniku da održi stanje iznad onoga što omogućuje samo življenje. Gdje oni postanu općeniti, zakon o nadmetanju mora smanjiti zarađivanje ili štednju takvih svojstava na općenitu razinu—što, budući je zemlja monopolizirana i radna snaga bespomoćna, može biti jedino to što je već kod sljedeće najniže točke prestanak života.

„Ili da istu stvar izrazimo na drugačiji način: budući je zemlja neophodna za život i rad, njeni će vlasnici biti u stanju, zauzvrat za

dopuštenje da ju se koristi, dobiti od običnih radnika sve što rad može proizvesti, izuzev onoga što je dovoljno da omogući takvima od njih da održe život jer ih zemljoposjednici i njihovi potomci trebaju.

„Stoga, gdje privatna imovina u zemlji ima podijeljeno društvo u klasu koja posjeduje zemlju i na klasu bez zemlje, ne postoji mogućí izum ili poboljšanje, bilo to industrijsko, društveno ili moralno, koje, toliko dugo dok ne pogađa vlasništvo nad zemljom, može spriječiti siromaštvo ili olakšati opće stanje pukih radnika. Jer bilo da učinak bilo kojeg izuma ili poboljšanja poveća ono što rad može proizvesti ili smanji ono što je zahtijevano za podršku radniku, može, čim postane generalno, rezultirati jedino s povećanjem prihoda vlasnicima zemlje, bez da uopće koristi običnim radnicima. Ni u kojem slučaju oni koji posjeduju samo običnu radnu sposobnost, sposobnost koja je potpuno beskorisna bez *sredstava* potrebnih za rad, mogu zadržati više od njihove zarade nego što je dovoljno da im pomogne za život.

„Koliko je to istina možemo vidjeti u današnjim činjenicama. Upravo u ovo naše vrijeme izumi i otkrića u velikoj su mjeri povećali produktivnu snagu rada, i u isto vrijeme uvelike smanjili trošak mnogih stvari koje su neophodne za podršku radniku. Jesu li ta poboljšanja igdje podigla zaradu običnih radnika? Nisu li njihove koristi uglavnom otišle vlasnicima zemljišta—ogromno povećali vrijednost zemljišta?

„Kažem uglavnom, jer jedan dio koristi otišao je u trošak monstruoznih regularnih vojski i u ratne pripreme; na plaćanje kamata na velike javne dugove; i, uglavnom prikriveno kao kamata fiktivnog kapitala, vlasnicima monopola a ne onima zemlje. Ali poboljšanja koja bi uklonila ta rasipanja ne bi koristila radniku; ona bi jednostavno povećala dobit vlasnicima zemljišta. Kada bi bile ukinute regularne vojske i svi njihovi incidenti, uklonjeni svi monopoli osim onih zemljišta, kada bi vlade postale modeli gospodarstva, kada bi bili spašeni dobiti špekulanata, posrednika, svih vrsta izmjenjivača, kada bi svatko postao toliko strogo pošten da ne bi bilo potrebe za policijom, sudovima, zatvorima, ne bi bile

potrebne mjere predostrožnosti protiv nepoštenja—rezultat se ne bi razlikovao od onoga što bi uslijedilo povećanje produktivne snage.

„Ne, ne bi li upravo ti blagoslovi donijeli gladovanje mnogima od onih koji sada uspijevaju živjeti? Nije li istina, da ako bi danas bilo predloženo, ono za što bi se sav Kršćanski puk trebao moliti, naime potpuno raspuštanje svih vojski u Evropi, da bi bili izazvani veliki strahovi zbog posljedica bacanja na tržište rada toliko mnogo nezaposlenih radnika?

„Objašnjenje toga i sličnih paradoksa koji u naše vrijeme zbunjuju na sve strane može se lako vidjeti. Učinak svih izuma i poboljšanja koji povećavaju produktivnu snagu, koji štede rasipanje i čuvaju napor, jeste smanjiti rad zahtjevan za određeni rezultat, i tako uštedjeti rad, tako da onda govorimo o njima kao o izumima koji štede rad ili poboljšanjima. Sada, u prirodnom stanju društva gdje su svima priznata prava na korištenje zemlje, poboljšanja za uštedu rada mogu ići na najvišu razinu koju se može zamisliti bez smanjenja potrebe za ljudima, budući da u takvim prirodnim uvjetima zahtjev za ljudima leži u njihovom vlastitom uživanju života i u snažnim instiktima koje je Stvoritelj usadio u ljudska prsa. Međutim u neprirodnom stanju društva gdje su mase ljudi razbaštinjeni od svega osim snage za rad gdje im je od drugih dana prilika za rad, tada zahtjev za njima postaje jednostavno zahtjev za njihovim uslugama od onih koji drže u rukama tu priliku, i sam čovjek postaje roba. Stoga, iako je prirodni učinak poboljšanja za uštedu rada povećati plaće, ipak u neprirodnom stanju koje privatno vlasništvo stvara, učinak, čak i od takvih moralnih poboljšanja kao što je raspuštanje vojski i štednja rada koje taj potez podrazumijeva, jeste smanjenje komercijalne potražnje, smanjenje plaća i dovođenje pukih radnika do gladi i poniženja. Ako bi izumi i poboljšanja za uštedu rada mogli biti izvršeni do samog ukidanja potrebe za radnom snagom, koji bi bio rezultat? Ne bi li bio taj da bi zemljoposjednici tada dobili svo bogatstvo koje zemlja može proizvesti, i ne bi imali potrebe uopće za radnom snagom, koji bi tada morali gladovati ili živjeti kao penzioneri od darovitosti zemljoposjednika?

„Prema tome, sve dotle dok se nastavlja privatno vlasništvo zemlje—sve dok se neke ljude smatra kao zemljoposjednike a drugi mogu živjeti jedino kroz svoju patnju—ljudska mudrost ne može osmisлити nikakav način na koji bi se izbjegla zla sadašnjeg zlog stanja.“

Ova teorija *slobodnog zemljišta* (izuzev poreza na nju) je široka i pravedna teorija koju bi nam bilo zadovoljstvo vidjeti stavljenu u praksu odmah, premda mi osobno ne bi imali koristi od nje. To bi se nesumnjivo pokazalo privremenim olakšanjem društvu, iako bi njenim uništenjem zemljišnih vrijednosti stvorilo mnogo ako i ne i više šoka nego Socijalizam sugerira, osim ako nije razvrstano, kao što je gore sugerirano, s prethodnom najavom. To bi se lako kombiniralo sa umjerenijim obilježjima Socijalizma i dalo bi im veću i trajniju kvalitetu; budući bi zemlja, kao izvor bogatstva, bila u rukama svih ljudi pod tim uvjetima, nikada ne bi bilo nužno da zdravi, marljivi ljudi gladuju: svi u najmanju ruku mogu uzgajati usjeve dovoljne da se prehrane. Dok bi to, mi vjerujemo, bilo mudra i pravedna mjera, i jedna u skladu sa božanskim zakonom, kao što je vrlo spretno pokazao Gosp. George, ipak to ne bi bio lijek za sve bolesti čovječanstva. Uzdišuće stvorenje i dalje bi uzdisalo sve dok pravednost i istina ne bi u potpunosti bili uspostavljeni na zemlji i sva srca bila dovedena u skladu s tim, i sebičnost više ne bi nalazila priliku da uzme svu kremu, i ostavi samo dovoljno obranog mlijeka za puke potrebe drugih.

Kao dokaz da se jedinstveni porez na zemljište sam ne bi mogao suočiti sa poteškoćama društvene i financijske nevolje, niti spriječiti dolazak katastrofe i društvenog kolapsa, mi navodimo primjer njegovog značajnog neuspjeha. Indija je već dugi niz stoljeća imala jedinstveni porez, porez samo na zemljište—zemlja je bila držana zajedničkom i djelovalo se pod kontrolom sela. Kao rezultat oko dvije trećine stanovništva su poljoprivrednici—veliki udio nego kod bilo kojeg drugog

naroda u svijetu. Englezi su tamo tek kasnijih godina uveli privatno vlasništvo, i to na prilično ograničenom području. Moglo se reći da je narod Indije bio *zadovoljan* i da im je bilo *udobno*; ali to sigurno ne zbog toga što su bili bogati i opskrbljeni sa raskoši i pogodnostima. Suvremeni strojevi brzo revolucioniziraju njihove poslove i smanjuju njihove već ionako slabe zarade i tjeraju ih da žive sa još manje ili da inače gladuju. Mi smo već citirali dobar autoritet koji pokazuje da si siromašne mase rijetko mogu priuštiti da jedu naj običniju hranu do zadovoljstva. Vidi stranicu 381.

Kada mi potvrđujemo da bi se jedinstveni porez ili teorema slobodne zemlje dokazali samo jednim čimbenikom *privremenog* olakšanja, to je sve što možemo potvrditi; jer ako bi sebičnost bila prekinuta u jednom pravcu samo bi izbila na drugom: ništa neće djelotvorno pomoći osim „novih srca“ i „ispravnih stavova“; a to ne može prouzročiti niti teorija Jedinstvenog Poreza niti bilo koja druga teorija.

Pretpostavimo, na primjer, da ljudi imaju zemlju; bila bi laka stvar za kombinaciju kapitala odbiti kupiti poljoprivredne proizvode izuzev za svoje vlastite brojke—dovoljno male da dopuste proizvođačima da žive—i s druge strane da kontroliraju i utvrđuju visoke cijene za sve što poljoprivrednici moraju kupiti—od poljoprivrednog gnojiva i poljoprivrednih uređaja do odjeće za obitelj i opreme za kuću.

Upravo ovakvo stanje se približava—Zakon Ponude i Potražnje djeluje presporo da zadovolji pohlepu za bogatstvom danas. Radna snaga ne može zaustaviti djelovanje tog zakona, i nagomilan je i strojevima i rastom stanovništva; ali Kapital mu se može barem djelomično suprotstaviti formirajući Korporacije, Kombinate, Sindikate, itd., za gotovo ili prilično kontroliranje potrošnog materijala i cijena. Kombinat za ugljen je primjer.

Od kakve bi koristi, mi pitamo, bio taj Jedinstveni Porez nasuprot tom duhu sebičnosti? Bio bi bespomoćan.

Ali pretpostavimo da slobodna zemlja i prijedlog jedinstvenog poreza stupe na snagu sutra; pretpostavimo da obrađena zemljišta budu izuzeta iz svih poreza; da je svaka farma dobila kuću, konja, kravu, plug i druge potrepštine; pretpostavimo da bi to značilo udvostručenje sadašnjeg područja uzgoja i udvostručenje sadašnjih usjeva. To bi osiguralo obilje kukuruza i pšenice i povrća za zdravo i štedljivo jelo; međutim veliki bi višak donio toliko malu cijenu da bi se moglo platiti da se pošalje na tržište, izuzev pod povoljnim uvjetima. Ponekada je tako čak i pod sadašnjim uvjetima: tisuće bušela krumpira i kupusa je ostavljeno da istrune, jer se ne plaća da se radi s njima. Prva bi godina mogla iz gradova u gore spomenute farme izvući tisuće jakih i spremnih muškaraca želeći si služiti: to bi oslobodilo gradsko tržište rada i privremeno podiglo plaće onih koji bi ostali u gradovima, ali to bi trajalo samo godinu dana. Poljoprivrednici bi, vidjevši da si ne mogu priskrbiti odjeću i kućanske potrepštine od kukuruza i krumpira, bilo izravno ili razmjenom, prestali bi s poljoprivredom i vratili se u gradove i snažno se natjecali za što god bi mogli dobiti a što bi im omogućilo više nego samo puko izdržavanje; za što god bi im dalo udio u udobnostima i raskošima života.

Ne; slobodno je zemljište dobro kao zaštita od gladovanja, i to je ispravno stanje s obzirom na činjenicu da je naš bogati Tvorac dao zemlju Adamu i njegovoj obitelji kao zajedničko nasljedstvo; i to bi uvelike pomoglo našim sadašnjim poteškoćama, ako bi cijeli svijet imao Jubilejsku obnovu zemlje i otpuštanje dugova svakih pedeset godina, kao što su Židovi imali. Ali takve bi stvari sada bile samo palijativne, kao što su bile Židovima, i još su uvijek u Indiji. Jedini pravi lijek

je veći Jubilej u *protuslici* koji će biti uspostavljen kroz dolazećeg kralja zemlje—Emanuela.

Daljnje Nade i Strahovi

Brzo smo pregledali glavne teorije predložene za poboljšanje sadašnjih uvjeta, ali je očito da nijedna od njih nije adekvatna potrebama slučaja. Pored toga postoji čitav niz ljudi koji neprekidno propovijedaju i mole se u vezi onog za što vide da je krivo, i koji žele da netko zaustavi pravac kojim svijet ide, ali koji niti vide niti sugeriraju bilo što što bi makar simuliralo praktičnost.

Međutim, s tim u vezi ne bi smo trebali zaboraviti da spomenemo neke poštene ali potpuno nepraktične duše koje uzaludno zamišljaju da crkve, ako bi ih se učinilo svjesnima situacije, mogu spriječiti predstojeću društvenu katastrofu, revolucionizirati društvo i ponovno ga uspostaviti na novom i boljem temelju. Oni kažu, samo ako bi se crkve probudile, one bi mogle osvojiti svijet za Krista i sami uspostaviti na zemlji Božje Kraljevstvo na temelju ljubavi i lojalnosti Bogu i jednakoj ljubavi prema bližnjemu. Neki od njih čak tvrde da bi to, Kristov duh u crkvama, bio Kristov drugi dolazak.

Kako je beznadno nepraktična ta teorija, jedva vrijedna da ju se spomene. Ono što oni smatraju njenom snagom zapravo je njena slabost—brojevi. Oni gledaju na brojke 300,000,000 Kršćana i kažu, Kakva snaga! Mi gledamo na iste brojke i kažemo, Kakva slabost!

Ako bi *sveci* sačinjavali tu ogromnu brojku, koji su pokretani i kontrolirani ljubavlju, doista bi postojala snaga iza tog argumenta, i bilo bi veoma praktično reći da ako bi oni postali svjesni prave situacije oni bi mogli i budu revolucionalizirati društvo odjednom. Ali, ajme! „kukolj“ i „pljeva“ prevladavaju i

klasa „pšenice“ je mala. Kao što je veliki Pastir objavio, njegovo je samo „malo stado,“ poput svog Gospodara „bez ugleda“ ili utjecaja, i među njima „nema mnogo mudrih po tijelu, ni mnogo moćnih, ni mnogo plemenita roda.“ (1. Kor. 1:26) „Čujte, braćo moja ljubljena: nije li Bog one koji su svijetu siromašni izabrao da budu bogataši u vjeri i baštinici Kraljevstva što ga je obećao onima koji ga ljube?“ (Jakov 2:5)

Ne, ne! Duh Kristov u njegovom malom stadu nije dovoljan dati im Kraljevstvo! Crkva nikada nije bila bez onih koji su imali taj duh. Kao što je naš Gospodin bio objavio prije nego nas je ostavio, da će biti sa nama do kraja doba, tako je i bilo ispunjeno. Međutim kao što je on također obećao da kao što je on otišao (osobno) na kraju Židovskog doba, tako će ponovno doći (osobno) na kraju ovog doba. On nam je zajamčio da će tijekom njegove odsutnosti svi koji mu budu bili vjerni „trpjeti progonstvo“—da njegovi sunasljednici Kraljevstva budu „trpjeli nasilje“ *sve dok* on ponovno ne dođe i ne uzme ih k sebi. Tada će on nagraditi njihovu vjernost i patnje sa slavom, čašću i besmrtnošću, i udjelom u njegovom prijestolju i njegovoj moći da blagoslovi svijet sa pravednom vladavinom i spoznajom istine, i da konačno uništi sve namjerne počinitelje bezakonja između onih koji postupaju pravedno. Za time ne samo da uzdišuće stvorenje, nego i mi također, koji imamo prve plodove duha (Rim. 8:23) moramo uzdišući iščekivati—na Očevo vrijeme i Njegov način darovanja. On je jasno pokazao da je vrijeme zate blagoslove sada blizu, i da će oni biti uvedeni sa bičevanjem svijeta sa zastrašujućim vremenom nevolje, kojoj će, sveti, malo stado, umaknuti jer će biti promijenjeni i proslavljeni u Kraljevstvu.

Ali da nitko nikada ne bi rekao da bogatstvu i prednosti obrazovanja nije bilo dopušteno da osvoje svijet, Bog je dao nominalnoj crkvi—„Tzv. Kršćanstvu“—upravo te prednosti.

Ipak te prilike čini se da djeluju obrnuto, da razvijaju ponos, gordost, i nevjeru nazvanu „viši kriticizam“—i zato će se desiti slom društva. „No hoće li Sin čovječji, kada dođe, naći vjeru na zemlji?“

Jedina Nada—„Blažena Nada“

„Iščekujući blaženu nadu i pojavak slave velikoga Boga i Spasitelja našega Isusa Krista.“ „Ona nam je kao pouzdano i čvrsto sidro duše.“ „Zato opašite bokove pameti svoje, trijezni budite i savršeno se pouzdajte u milost koju vam donosi Objavljenje Isusa Krista.“ (Titu 2:13; Hebr. 6:19; 1. Pet. 1:13)

Razmatrajući to teško pitanje Ponude i Potražnje koji toliko mnogo doprinose podjeli čovječanstva na dvije klase, bogate i siromašne, mi smo što je više bilo moguće izbjegavali oštru kritiku obje strane; čvrsto vjerujući, kao što smo nastojali pokazati, da su sadašnji uvjeti posljedice zakona sebičnosti koji je dio čovjekovog ustrojstva (rezultat Adamovog pada), koji dominira velikom većinom ljudske obitelji, bogatima i siromašnima podjednako. Nad tim duboko usađenim zakonima sebičnosti kao dijela čovjekovog ustrojstva gnuša se mali broj (uglavnom siromašni) koji bi, budući su pronašli Krista i došli iskreno pod njegov duh i zakon ljubavi, rado napustili svu sebičnost, ali ne mogu. Ti zakoni često nagomilavaju male trgovce i izvođače isto tako kao i zaposlenike. No njihovo je djelovanje toliko izvjesno da kad bi svi bogati danas umrli, i njihovo bogatstvo bilo raspodijeljeno, ti bi zakoni unutar nekoliko godina reproducirali iste te uvjete koje imamo danas. Zaista, mnogi od milijunera danas bili su siromašni dječaci. I bilo koji sistem zakona kojeg bi većina ljudi mogla donijeti, koji bi lišili ljude prilika za iskazivanjem njihovih stečenih i sebičnih sklonosti, potkopali bi život napretka i brzo bi okrenuli civilizaciju unatrag prema bezbrižnosti, nedjelotvornosti i barbarizmu.

Jedina nada za svijet je u Kraljevstvu našeg Gospodina Isusa Krista—Milenijsko Kraljevstvo. To je od Boga davno obećani lijek, odgođen do svog pravog vremena, i sada, hvala Bogu, blizu, čak pred vratima. Još će jednom ljudska krajnost biti Božja prilika—„Doći će žudnja svih naroda,“ u trenutku kada su se ljudska genijalnost i vještina iscrpili uzalud tražeći olakšanje. Zaista, izgleda da je to božanska metoda, poučiti velikim lekcijama u školama iskustva. Tako su Židovi izravno (i mi i svi ljudi neizravno) bili poučeni s njihovim Savezom Zakona velikoj lekciji da se djelima Zakona nijedno (palo) tijelo ne može opravdati pred Bogom. Tako Gospodin upućuje svoje đake na bolji Novi Savez Milosti kroz Krista.

Vrijeme nevolje, „dan osvete,“ s kojim će ovo doba završiti i započeti Milenijsko doba, neće samo biti pravedna nadoknada za zloupotrijebljene prednosti, nego će nastojati poniziti aroganciju ljudi i učiniti ih „siromašnima u duhu,“ i spremnima za velike blagoslove koje je Bog spreman izliti na svako tijelo. (Joel 2:28) On tako ranjava kako bi izliječio.

Ali netko tko nije upoznat sa božanskim programom možda može pitati, Kako Božje Kraljevstvo može biti uspostavljeno ako sve ove ljudske metode propadnu? Koji drugačiji nacrt ono predlaže? Ako je njegov nacrt objavljen u Riječi Božjoj, zašto ga ljudi ne mogu staviti na snagu odjednom i tako izbjeći nevolju?

Mi odgovaramo, Božje Kraljevstvo neće biti uspostavljeno glasanjem ljudi, niti glasanjem aristokracije i vladara. U određeno vrijeme Onaj „koji na to ima pravo,“ onaj koji ga je kupio sa svojom vlastitom dragocjenom krvlju, će „preuzeti Kraljevstvo.“ On će „preuzeti svoju veliku vlast i zakraljevati.“ Biti će upotrijebljena sila, „i vladat će njima[nacijama] palicom gvozdеноm, kao posuđe glineno satirati ih.“ (Otkr. 2:27) On čeka

da se „sakupe narodi, da se saberu kraljevstva, da na vas gnjev svoj izlijem, svu gorčinu svoje srdžbe: u vatri moje ljubomore bit će sva zemlja sažgana. *Tada* [nakon što su poniženi i spremni čuti i poslušati njegov savjet] ću pribaviti čiste usne narodima, da svi zazivaju ime Gospodnje i služe mu jednodušno.“ (Sef. 3:8,9)

Ne samo da će Kraljevstvo biti uspostavljeno sa silom, i biti moć kojoj ljudi neće moći odoljeti, nego će ono tako nastaviti tokom cijelog Milenijskog doba; jer cijela vladavina ima specifičnu svrhu pokoravanja neprijatelja pravednosti. „Jer on mora kraljevati dok ne položi sve neprijatelje pod svoje noge.“ „I neprijatelji će njegovi prah lizati.“ „Svaka duša koja ne posluša tog proroka [slavnog Krista—većeg Mojsija] iskorijenit će se iz naroda,“ u Drugoj Smrti.

Sotona će biti svezan—svaki njegov prijevaran i zavaravajući utjecaj biti će ograničen—tako da zlo više ljudima neće izgledati kao dobro, niti će dobro izgledati nepoželjnim, zlim; istina se više neće ljudima činiti neistinitom, niti će se laži prikazivati istinom. (Otkr. 20:2)

Međutim, kao što je do sada pokazano, vladavina neće biti provođena jedino silom; uz bok sili biti će maslinova grančica milosrđa i mira za sve stanovnike svijeta, koji će se, kada sudovi Gospodinovi budu bili rašireni zemljom, učiti pravednosti. (Iza. 26:9) Grijehom zaslijepljene oči biti će otvorene; i svijet će razlikovati ispravno i pogrešno, pravdu i nepravdu, u svijetlu posve drugačijem od današnjeg—u „sedmerostrukom“ svjetlu. (Iza. 30:26; 29:18-20) Izvanjska iskušenja sadašnjosti uvelike će biti uklonjena, zla niti će biti ovlaštena niti dozvoljena: nego će kazna sigurno i brzo zadesiti prestupnika, izvršena po nepogrešivoj pravdi proslavljenih i kompetentnih sudaca tog vremena koji će također imati samilosti prema slabima. (1. Kor. 6:2; Ps. 96:13; Djela 17:31)

Ti suci neće suditi po onome što čuju ušima niti po onome što vide očima, nego će suditi pravednim sudom. (Iza. 11:3) Neće biti učinjene nikakve pogreške; nijedno zlo djelo neće ostati bez svoje pravedne nadoknade: pod takvim će *uvjetima* čak i pokušaji da se učini zlo morati brzo prestati. Svako će se koljeno pokloniti [moći koja će tada vladati] i svaki će jezik priznati [pravdu uređenja]. (Filip. 2:10,11) Zatim će se, postupno vjerojatno kod mnogih, novi poredak stvari početi sviđati srcu nekih, i što je isprva bila poslušnost na *silu* postat će poslušnost iz *ljubavi*, i cijenjenja pravednosti. I na kraju će svi drugi—oni koji će biti poslušni samo jer su na to primorani silom—biti odrezani u Drugoj Smrti. (Otkr. 20:7-9; Djela 3:23)

Vladavina i zakon ljubavi tada će biti stavljeni na snagu; ne pristankom većine, nego suprotno tome. Biti će to preokret civilizacije od njenih republikanskih ideja i stavljanje čovječanstva privremeno pod autokratsku vladu—na tisuću godina. Takva bi autokratska vlast bila užasavajuća u rukama bilo pokvarenog ili nesposobnog vladara; ali Bog nas oslobađa svakog straha kada nas obavještava da će Diktator tog doba biti Knez Mira, naš Gospodin Isus Krist, koji ima na srcu dobrobit čovječanstva da je položio svoj život kao *otkupnu cijenu* za nas kako bi mogao imati autoritet podići iz našeg onečišćenja grijehom i vratiti u savršenstvo i božansku naklonost sve koji će prihvatiti njegovu milost poslušnošću Novom Savezu.

Rano u Mileniju svima će postati očitim da je taj pravac kojeg je Bog ocrtao jedini odgovarajući potrebama slučaja grešnog, sebičnog svijeta. Zaista, neki već shvaćaju da je najveća potreba svijeta snažna i pravedna vladavina: oni počinju uviđati, i to sve više, da su jedine osobe kojima se sigurno mogu povjeriti apsolutne slobode one koji su bile

zdravo obraćene—koji imaju obnovljene volje, obnovljena srca, duh Kristov.

Ispravan Stav za Božji Narod

Ali neki mogu pitati, Što mi koji vidimo te stvari u njihovom pravom svjetlu moramo *sada* raditi? Hoćemo li mi ako imamo slobodno zemljište dati ga ili odustati od njega? Ne; to ne bi služilo dobroj svrsi osim ako ga ne bi dao nekom siromašnom bližnjem koji ga stvarno treba: i tada, ako bi on učinio neuspjeh u njegovom korištenju, on bi nesumnjivo osudio tebe kao začetnika njegove nesreće.

Ako smo poljoprivrednici ili trgovci ili proizvođači, hoćemo li pokušati poslovati na Milenijskoj osnovi? Ne; jer, kao što je već pokazano, činiti to značilo bi navući na sebe financijsku katastrofu, štetnu tvojim vjervnicima i onima koji su ovisni od tebe, isto tako kao i tvojim zaposlenicima.

Mi sugeriramo da je sve što sada može biti učinjeno dopustiti da naša *razumnost bude* poznata svim ljudima: izbjegavajte mljevenje bilo koga; plaćajte razumne plaće ili udio u dobiti ili inače ne unajmljujte; izbjegavajte nepoštenje svakog oblika; „nastojte oko onoga što je pošteno pred svim ljudima“; dajte primjer „Pobožnosti sa zadovoljstvom,“ i uvijek riječju isto tako kao i primjerom obeshrabrujte ne samo nasilje, nego čak i nezadovoljstvo; i nastojte voditi umorne i opterećene ka Kristu i riječi Božje milosti—kroz vjeru i potpuno posvećenje. I budeš li, Božjom milošću, upraviteljem s više ili manje bogatstva, ne obožavaj ga, niti traži koliko ga mnogo možeš nakupiti jer tada će se tvoji nasljednici svađati oko njega i zlouporabiti ga; nego *ga koristi*, u skladu sa svojim zavjetom, za Božju službu i pod njegovim vodstvom; imajući na umu da ono nije tvoje da ga čuvaš, niti tvoje da ga koristiš

za sebe, nego Božje koje ti je povjereno na brigu, da bude korišteno u radosnoj službi, na slavu našeg Kralja.

Kao sugestija praktične primjene ovih zapažanja životnih zbivanja dajemo, u nastavku, pismo koje nam je poslao čitatelj našeg polumjesečnika, i naš odgovor na njega kako je tamo objavljen. To može biti od koristi drugima.

U Svijetu ali ne i Dio Njega

Pennsylvania

DRAGI BRATE: Prošle smo nedjelje na našem sastanku imali pouku iz Rimljanima 12:1, i među mnogim mislima iznesenih iz tako ogromne teme bile su i neke na temu korištenja našeg posvećenog vremena. Ja sam angažiran u trgovini prehrambenim proizvodima; ali uvjeti trgovine općenito zahtijevaju gotovo „vječnu budnost“ u sadašnje vrijeme.

Pitanje koje mi se predstavilo mnogo puta je, da li bih ja kao jedan od posvećenih trebao ulagati takve napore i održavati tu naviku kao što je sada nužno činiti? Izdajem tjedne cjenovne liste, mnogo puta nudeći robu za manje cijene kao mamce, i dajem mnoge „darove“ s mnogo profitabilnijom robom; ne zato što dajem prednost takvoj vrsti poslovanja, nego zato što svi moji konkurenti čine istu stvar, i, da održim moju trgovinu i življenje (budući da nisam bogat), Ja sam prisiljen to slijediti.

Daljnje upitno obilježje te metode je da pritišće mog slabijeg brata da radi isto. Poznajem mnoge od njih; neke od njih su udovice koje pokušavaju pošteno zarađivati za život prodavanjem robe: ali ja sam prisiljen baciti sve moje bolje osjećaje u vjetar i „gaziti,“ bez obzira koga ozlijedio. To je žalosno priznanje za nekoga tko se natječe za položaj pomaganja našem Gospodinu u podizanju čovječanstva iz jame sebičnosti iz koje oni moraju biti izbavljeni u dobu za koje vjerujemo da je sada toliko blizu. Ne pokušavam vas zadobiti da opravdate moje postupke u ovoj stvari, nego želim vaše mišljenje što se tiče preporučljivosti pravca postupanja onih koji se smatraju Božjom djecom a koja su angažirana u biznisu tijekom sadašnjeg vremena, kada je krupnije ribe jedu manje.

Vaš u Kristu,

U odgovoru: Uvjeti koje ste imenovali zajednički su u gotovo svakom obliku biznisa, i prevladavaju po cijelom civiliziranom svijetu u povećanoj mjeri. To je dio opće „nevolje“ naših vremena. Povećanje kapaciteta strojeva i rast ljudske obitelji oboje doprinose smanjivanju plaća i čine stalno zaposlenje sve neizvjesnijim. Sve se više ljudi želi baviti biznisom; i konkurencija i male zarade, dok su korisni siromašnima, komercijalno ubijaju malu trgovinu i visoke cijene. Kao posljedica toga, male trgovine i male fabrike ustupaju mjesto velikima, zbog toga što bolje i mnogo ekonomičnije pripreme, omogućuju bolju uslugu i niže cijene. Veće zalihe svježije robe po nižim cijenama i sa boljom uslugom su općenita prednost za javnost u usporedbi sa starim malim trgovinama sa starom robom, visokim cijenama i bezbrižnom uslugom; premda samo privremeno neke siromašne udovice ili dostojni mogu trpjeti kroz mentalnu, fizičku ili financijsku nesposobnost da održe korak sa novim poretkom stvari. Čak i ovi, ako uzmu šire, dobronamjerno gledište o situaciji, mogu se radovati javnoj dobrobiti, premda to stavlja na snagu nepovoljnu promjenu u njihovim vlastitim poslovima. Oni se mogu radovati s onima koji imaju koristi i čekati strpljivo na dolazeće Kraljevstvo koje će učiniti Božje blagoslove više zajedničkima za sve nego je to sada. Ali jedino se od onih koji imaju „novu prirodu“ i njenu ljubav može očekivati da gledaju na stvari tako nesebično. Prema tome, sadašnje trgovinsko nadmetanje nije čisto zlo. To je jedna od velikih pouka koje su dane svijetu kao pripremni studij prije ulaska velikog Milenijskog doba, kada će biznis svijeta uglavnom biti, ako ne i potpuno, na socijalističkoj osnovi—ne za bogatstvo ili prednost pojedinca, nego za opću dobrobit.

U međuvremenu, međim, sebični konkurentni sojevi rastu neprestano onima koji imaju plemenite, velikodušne poticaje,

bili Kršćani ili ne. Drago nam je zapaziti vaše cijenjenje te teme i vaše nezadovoljstvo sa sadašnjim uvjetima.

Naš savjet vama je da zadržite oštar pogled, i, ako zapazite neku drugu granu biznisa manje sprečavanog sa konkurencijom i stoga mnogo povoljniju, napravite promjenu. Ako ne, ili sve dok ne nađete više povoljniji biznis, ili mnogo povoljnije okolnosti, mi vas savjetujemo da nastavite tamo gdje jeste i da do neke mjere *uskладite* vaš pravac postupanja; naime, podijelite stvari jednako ravnomojerno koliko možete između tri suprotstavljena interesa—vašeg vlastitog, vaših konkurenata i interesa vaših pokrovitelja ili bližnjih. Ako vaš biznis snosi troškove i pruža razumnu dobit, nastojte ga održati na tome, nemojte ga forsirati u nastojanju da postanete „bogati“; jer „oni koji *se žele* obogatiti, upadaju u napast i zamku.“ (1. Tim. 6:9) Mi bi smo trebali izbjegavati svo nečasno nadmetanje ili nepoštenje prema konkurentima, ili bilo kakvo krivo predstavljanje robe kupcima. Pravdu i poštenje moramo pažljivo čuvati pod *svaku cijenu*: zatim dodati svu „razumnost“ u korist vašeg konkurenta koju ljubav može sugerirati i okolnosti dozvoliti.

Mi ne zaboravljamo nalog, „Nemoj se povoditi za mnoštvom da činiš zlo“ (2. Moj. 23:2), niti savjetujemo niti najmanji kompromis s nepravdom. Vaše pitanje, kako smo razumjeli, nije hoćete li vi učiniti nepravdu, nego hoće li vam *ljubav* dopustiti da učinite sve čemu *pravda* ne bi prigovorila i uobičajeno ne bi bilo sankcionirano. Svjetovno srce se ne koleba oko takvih „sitnica:“ vaša „nova priroda“ je ta, čiji je zakon ljubav, koja bi radije vidjela da vaš konkurent napreduje, i čezne činiti dobro svima dok za to ima priliku—posebno ukućanima vjere. Njeguajte tu „novu prirodu“ slušanjem njenog zakona ljubavi na svaki *mogu i* način. „Ako je moguće, koliko je to do vas, živite u miru sa svim ljudima“—postupajući velikodušno i u skladu s ljubavlju. Onaj

tko je ispunjen sa duhom ljubavi ne misli zlo svom konkurentu, i ne traži samo svoju vlastitu dobrobit, i ne bi se radovao u neuspjehu konkurenta.

Poteškoća je u tome što cijeli svijet funkcionira na izopačenoj osnovi sebičnosti, što je posve nespojivo s ljubavlju. Kod nekih je nivo viši, a kod nekih niži: neki ograničavaju svoju sebičnost na liniju *pravde*, drugi se u sebičnosti spuštaju u nepravdu i nepoštenje, i sklonost je uvijek prema dolje. „Novo Stvorenje“ u Kristu nikada ne smije ići ispod pravde i poštenja, i mora nastojati što je više moguće izdići se iznad to najvišeg svjetovnog standarda, prema savršenoj ljubavi. Krivnja sadašnjeg konkurentnog sistema je da su interesi kupca i onih prodavača uvijek u sukobu. Nijedna vlast ne može ispraviti, kontrolirati i preinačiti sve to izuzev jedne vlasti koju je Bog obećao—Milenijskog Kraljevstva, koje će staviti na snagu pravilo ljubavi i osloboditi od sklonosti i sveza sebičnosti sve one koji će, kada tada uvide i upoznaju bolji put, prihvatiti pomoć koja će im tada biti pružena.

* * *

Mi smo vidjeli kao neizbježno pod sadašnjim društvenim zakonom bilo slom masa čovječanstva u blatu, kao robova bogatstva i intelekta, ili slom sadašnjeg društvenog uređenja pod vladavinom anarhije, i izjava Svetog Pisma je da će biti ovo potonje; i da će to donijeti strašnu odmazdu na sve ljude, bogate i siromašne, pismene i nepismene, i kroz stvarnu demonstraciju poučiti ljude ludosti sebičnosti, i pomoći im da ubuduće cijene mudrost Božjeg zakona ljubavi; i da će „velika nevolja“ poučiti sve zastrašujućoj, ali na koncu najkorisnijoj pouci. Mi smo stoga spremni da u idućem poglavlju razmotrimo što Sveto Pismo ima za reći u pogledu pada „Babilona“—„tzv. Kršćanstva“—u velikom sukobu s kojim će ovo doba završiti.

Budući smo vidjeli neuspjeh Svijeta Kršćanstva da usvoji duh Kristovog učenja, i kako su spoznaja i sloboda stečeni kroz njegova učenja bili pomiješani sa duhom zla, sebičnosti, i iz sadašnjih nagovještaja mi vidimo u sigurnom približavanju strašne nesreće—anarhije i svakog zlog djela—pravdu njenog dopuštenja, i čitamo u tome božanski zakon osvete. I iako smo žalosni zbog zala koje ta odmazda nanosi, ipak shvaćajući njihovu nužnost i pravdu, i naučivši također da će ciljevi milosrđa biti postignuti na koncu upravo kroz to, naša srca kliču, „Velika su i čudesna djela tvoja, Gospodine, Bože, Svevladaru! Pravedni su i istiniti putovi tvoji, Kralju naroda!“ (Otkr. 15:3)

„Čekaj na jutro, jer će sigurno doći
 Kao što je sigurno da je noć trebala;
 Čeznutljive oči napokon će filtrirati svoj pogled,
 Neće više biti neuslišeno s jutarnjim svjetlom;
 Neće više kroz uzaludno naprezanje kroz suze
 Da probija tamu tvojih sumnji i strahova,
 Nego, okupane u blagoj rosi i zrakama svanuća,
 Smijati će se sa uznesenjem iznad odlazeće tame.

„Čekaj na jutro, o ti udareno dijete,
 Ismijano, izudarano, progonjeno i izgrđeno,
 Žedno i izgladnjelo, nitko te ne sažalijeva,
 Okrunjeno sa iskrivljenim trnjem agonije—
 Niti slabašnog tračka sunčeve svjetlosti kroz gustu
 Beskonačnost tmine da te vodi odatle—
 Čekaj ti na jutro—ono će zaista doći,
 Jednako sigurno kao što je i noć trebala.“

James Whitcomb Riley